

Nota beantwoording Zienswijzen, vooroverlegreacties en lijst van wijzigingen

Ontwerpbestemmingsplan en ontwerp wijzigingsplan NNN Bodegraven Noord

Versienummer:	3.0
Datum behandeling in het college:	16 april 2024
Vastgesteld door het college (wijzigingsplan):	26 november 2024
Vastgesteld door de raad (bestemmingsplan):	18 december 2024
Zaaknummer:	Z/23/158293

Inhoud

Inleiding.....	3
Hoofdstuk 1 Vooroverleg	4
Hoofdstuk 2 Zienswijzen	5
Hoofdstuk 3 Lijst van wijzigingen.....	36

Inleiding

In 2016 hebben de provincie Zuid-Holland, gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Nieuwkoop, Waddinxveen en Gouda en de hoogheemraadschappen van Rijnland en de Stichtse Rijnlanden, de Gebiedsovereenkomst Veenweiden Gouwe Wiericke 2016 – 2021 getekend. In deze overeenkomst zijn opgaves bepaald voor natuur, water, landbouw en recreatie & toerisme en zijn financiële afspraken gemaakt. Onderdeel van de natuuropgave in Gouwe Wiericke is de inrichting van de natuur in Bodegraven Noord, als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). In het bestemmingsplan Bodegraven Noord dat in 2017 is vastgesteld, is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om het NNN te kunnen realiseren. Omdat het definitief ontwerp op 6 november 2023 is vastgesteld door de Stuurgroep, moet de bestemming van de gronden gewijzigd worden naar Natuur. Een klein deel van het NNN (3 percelen) valt buiten de wijzigingsbevoegdheid waardoor hiervoor een aparte bestemmingsplanprocedure is opgestart.

Het ontwerp wijzigingsplan en het ontwerp bestemmingsplan hebben vanaf donderdag 7 december tot en met woensdag 17 januari 2024 ter inzage gelegen. Hiertegen zijn in totaal 38 zienswijzen ingediend.

Er is formeel gezien sprake van twee afzonderlijke procedures waartegen ook afzonderlijke zienswijzen kunnen worden ingediend. Echter omdat uit de zienswijzen blijkt dat deze gericht zijn tegen het gehele NNN-gebied Bodegraven Noord, is ervoor gekozen om de zienswijzen allemaal in behandeling te nemen als ware deze gericht zijn tegen de beide ontwerp plannen. De zienswijzen zijn samengevat en van een reactie voorzien in de 'nota beantwoording zienswijzen NNN Bodegraven-Noord'. Veel van de zienswijzen hebben betrekking op het Definitief Ontwerp (DO) dat op 6 november 2023 door de Stuurgroep is vastgesteld. Hiertegen kan geen bezwaar worden ingediend. In deze nota zienswijzen is wel ingegaan op de zienswijzen die gericht zijn tegen het DO, maar deze zienswijzen leiden uiteindelijk niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

Omdat het ontwerp wijzigingsplan en ontwerp bestemmingsplan voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet ter inzage zijn gelegd, is volgens artikel 4.6, lid 2, sub a, onder 1 van de Invoeringswet Omgevingswet het oude recht (Wet ruimtelijke ordening) nog van toepassing op de beide plannen.

De ingediende zienswijzen zijn in het volgende hoofdstuk samengevat en voorzien van een reactie.

Alle concrete afwegingen en reacties van gemeentezijde worden in dit hoofdstuk per zienswijze nader toegelicht. Vanwege de hoeveelheid aan zienswijzen is ervoor gekozen om de zienswijzen in tabelvorm samen te vatten.

Gelet op de Algemene Verordening Gegevensbeheer (AVG) zijn de zienswijzen beantwoord zonder vermelding van adresgegevens. Op deze manier zijn de samenvatting en beantwoording van de reacties niet terug te voeren op persoonsgegevens. In deze nota beantwoording zienswijzen is gekozen voor beantwoording per zienswijze en niet per thema.

In het eerste deel van de nota zienswijzen is een algemene toelichting op onderdelen gegeven, waarin onder andere het proces, de betrokken partijen, hoe participatie heeft plaatsgevonden etc. is opgenomen.

Hoofdstuk 1 Vooroverleg

Het ontwerp bestemmingsplan en ontwerp wijzigingsplan zijn in het kader van het wettelijk verplichte vooroverleg ex artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening aan de volgende overlegpartners verzonden:

1. Provincie Zuid-Holland
2. Hoogheemraadschap van Rijnland
3. Gasunie
4. Regio Midden-Holland
5. Gemeente Woerden
6. Gemeente Nieuwkoop

De betreffende overlegpartners hebben geen (inhoudelijke) opmerkingen op de ontwerp plannen gemaakt.

Hoofdstuk 2 Zienswijzen

Algemeen					
Proces			Beschrijving proces totstandkoming bestemmingsplan en wijzigingsplan NNN Bodegraven Noord	<p>Al sinds 1995 zijn er plannen om in Bodegraven Noord natuur te ontwikkelen ten behoeve van het realiseren van een verbindingzone tussen de Nieuwkoopse plassen en de Reeuwijkse plassen en het realiseren van habitats voor diverse soorten voor het vergroten van de biodiversiteit. De oorspronkelijke plannen betreffen 520 ha moeras en schraallanden en zijn vastgelegd in de Ecologische Hoofdstructuur. Uiteindelijk wordt een groot deel van de in te richten gronden eind 20^e eeuw verkregen na ruilverkaveling voor de verbetering van het landbouwkundig gebruik van het (omliggende) gebied. Hierbij is de minder geschikte grond door agrariërs geruimd voor productievere grond elders. Natuurmonumenten heeft deze minder productieve gronden vervolgens gekocht van de provincie.</p> <p>In 2003 wordt het natuurareaal in de plannen verkleind naar 365 ha. In 2011 heeft het Rijk een herijking gedaan van de EHS en is de ambitie voor de realisatie van de EHS (nu NNN) in Bodegraven Noord verlaagd van ca. 300 ha. naar ca. 130 ha. schraalland waarmee de omvang van de geplande NNN in Bodegraven Noord een stuk kleiner is geworden.</p> <p>In 2013 ondertekenden het Rijk en de twaalf provincies het Natuurpact, waarin afspraken gemaakt zijn over de ambities en financiering van het Nederlands natuurbeleid voor de periode tot 2027. Dit was de laatste bestuurlijke stap in de decentralisatie van natuurbeleid. De provincies hebben de benodigde natuurbeheertypen vastgelegd in hun Natuurbeheerplannen .</p> <p>In december 2016 is de 'Gebiedsovereenkomst Veenweiden Gouwe Wiericke 2016-2021' ondertekend door de provincie Zuid-Holland, de betrokken gemeentes en waterschappen. Hierin zijn afspraken gemaakt over investeringen in duurzaam waterbeheer, het versterken van de landbouwstructuur, aanleg van nieuwe natuur en het benutten van kansen voor toerisme en recreatie. De gemeenten en waterschappen hebben de opgaven gezamenlijk opgepakt in een Stuurgroep. De provincie is opdrachtgever voor de natuuropgave en ondersteunt in financiering en de inzet van expertise door bemensing van het programmabureau van de Stuurgroep; programmabureau Veenweiden Gouwe Wiericke. De deelnemers van de Stuurgroep, waaronder de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, stemmen met elkaar af over de natuurplannen.</p> <p>In 2016-2018 is door LTO en De Parmey (een vereniging voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer), in samenspraak met de Stuurgroep, Natuurmonumenten en Provincie, een advies voor een gedragen invulling opgesteld. Dit is in 2018 door alle betrokken partijen ondertekend en geldt als uitgangspunt voor de uitwerking richting het voorontwerp (VO) en het definitief ontwerp (DO).</p> <p>Bij de uitwerking zijn, naast de Stuurgroep, meerdere partijen betrokken: Natuurmonumenten (grondeigenaar), gemeente Bodegraven - Reeuwijk, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) en drie agrariërs namens De Parmey en LTO. Deze partijen komen samen in de zogeheten "Kleine Commissie", waarin zij de ontwikkeling in de planvorming toetsen aan het vastgestelde advies uit 2018. Deze commissie is meer dan 20 keer bij elkaar gekomen.</p> <p>Daarnaast is er een technische werkgroep voor het uitwerken van de technisch-inhoudelijke zaken. Voor de (technische) uitwerking van het VO en DO zijn diverse onderzoeken uitgevoerd. In de periode waarin het VO en het DO zijn opgesteld zijn gesprekken gevoerd met de betrokken pachters. Voor omwonenden en geïnteresseerden in de omgeving van het plangebied zijn in 2022 en 2023 informatieavonden georganiseerd, waarin respectievelijk het VO en het DO zijn gepresenteerd. Tijdens deze bijeenkomsten is ruimte geboden tot het stellen van vragen. Daarnaast zijn er diverse nieuwsbrieven uitgegeven.</p> <p>Met de betrokkenen in het gebied zijn door de Stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke afspraken gemaakt over de invulling van een tegemoetkomingsregeling. Op 8 november 2022 heeft de gemeenteraad een onafhankelijke adviescommissie benoemd op voordracht van het college. Deze adviescommissie bestaat uit een voorzitter, een agrarisch deskundige en een natuur deskundige.</p>	

			<p>Het advies van deze commissie geeft primair een antwoord op de vraag of de voorgenomen planwijziging van agrarisch naar natuur geen onevenredig nadelig effect heeft op de bedrijfsvoering van de omliggende agrarische bedrijven en agrarische percelen. Het oordeel van de commissie is dat er geen onevenredige nadelige effecten zijn op de bedrijfsvoering van de omliggende agrarische bedrijven en agrarische percelen. De werkwijze om tot functieverandering te komen is op een correcte wijze, met hoor en wederhoor, doorlopen</p>	
Procedure		Welke procedures worden doorlopen en hoe verhouden deze zich tot elkaar?	<p>In 2017 heeft de Gemeenteraad het bestemmingsplan Buitengebied Noord vastgesteld waarin een wijzigingsbevoegdheid is opgenomen voor het beoogde NNN gebied voor omzetting van de agrarische bestemming van de gronden naar de bestemming 'Natuur'. Een groot deel van deze wijzigingsbevoegdheid wordt in het wijzigingsplan toegepast. Het vaststellen van dit wijzigingsplan is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders..</p> <p>Bij de uitwerking van het Definitief Ontwerp hebben er nog een paar kleine wijzigingen in de grenzen van het NNN gebied plaatsgevonden. Deze hectare-neutrale wijziging werd door alle betrokken partijen (gemeente, waterschap, Natuurmonumenten en agrarische partijen) gedragen, omdat iedereen er voordeel bij had. Daardoor wordt van sommige delen van de oorspronkelijke wijzigingsbevoegdheid geen gebruik meer gemaakt. In plaats daarvan, zijn enkele percelen die buiten de grenzen van de wijzigingsbevoegdheid vallen, aan het NNN gebied toegevoegd. Voor die delen moet daarom een nieuw bestemmingsplan worden vastgesteld. Daartoe is de gemeenteraad bevoegd.</p> <p>De Stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke heeft van de Provincie Zuid-Holland de opdracht gekregen om het natuurherstel in de regio voor te bereiden en uit te voeren. Dat betekent dat voorbereiding van- en afstemming over de plannen in deze Stuurgroep plaatsvindt. Het vaststellen van een ontwerp NNN gebied is echter geen formeel AwB-besluit dat voor inspraak en zienswijzen open staat. De betrokken bestuurders hebben echter een uitgebreid gebiedsproces ingericht, waarin met name de agrarische partijen (LTO en De Parmey) een grote rol hadden, om zo alle meningen in de afwegingen te betrekken. Nu de Stuurgroep het DO heeft vastgesteld, wordt de realisatie van dit DO mogelijk gemaakt door verschillende vergunningen en toestemmingen. Het voorliggende wijzigingsplan en bestemmingsplan zijn er daar twee van. Op basis van het wijzigingsplan en bestemmingsplan kunnen de benodigde vergunningen worden verleend.</p> <p>Van 7 december 2023 tot en met 17 januari 2024 hebben het ontwerp wijzigingsplan en het ontwerp bestemmingsplan NNN Bodegraven Noord ter inzage gelegen. De ontvangen zienswijzen zijn gericht op het plan NNN Bodegraven Noord als geheel*. Daarom zijn alle zienswijzen in één nota van beantwoording zienswijzen samengevat en heeft deze nota op beide plannen betrekking. Wij hebben de zienswijzen dan ook behandeld als ware de zienswijzen tegen beide plannen gericht.</p> <p>*Het definitief ontwerp als opgenomen in de rapportage Definitief Ontwerp Bodegraven Noord, Royal Haskoning -DHV nov. 2023.</p>	
Betrokken partijen		Welke partijen zijn in het besluitvormingsproces en het participatieproces betrokken en met welke rollen en bevoegdheden?	<p>De belangrijkste partijen die in het proces tot voorbereiding van voorliggend besluit zijn betrokken, zijn de volgende (deze opsomming en de beschrijving van de rollen en verantwoordelijkheden is niet uitputtend):</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Provincie Zuid Holland heeft van het Rijk de opdracht gekregen om het Natuur Netwerk Nederland in te richten en te beheren. Zij heeft daar de benodigde financiën voor beschikbaar. Op verzoek van bestuurders in de regio heeft de Provincie de opdracht aan de Stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke gegeven om inrichtingsplannen voor natuurgebieden in de regio op te stellen. Deze inrichtingsplannen moeten leiden tot een functioneel NNN, wat onder andere wil zeggen dat er natuurbeheertypen aanwezig zijn die leiden tot versterking en verbinding van N2000-gebieden. De Provincie is de grootste financier van de natuurprojecten. Zij treedt ook op als aanbestedende dienst, op verzoek van de Stuurgroep (zie hieronder). De (financiële) risico's behorende bij de inrichting liggen vrijwel geheel bij de Provincie. 	

			<p>Gedurende het proces heeft de Provincie ook de taak van het Rijk gekregen om samen met het gebied met de doelen uit het Nationaal Programma Landelijk Gebied aan de slag te gaan. Eén van die doelen is het versterken van de natuur in Natura2000-gebieden.</p> <p>De provincie is bevoegd om de NNN-gebieden aan te wijzen en te begrenzen.</p> <p>De provincie is ook bevoegd om natuurbeheertypen vast te leggen in een Natuurbeheerplan en daar subsidiemogelijkheden voor het beheer (Subsidiestelsel Natuur en Landschap) aan te verbinden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke bestaat uit vertegenwoordigers van gemeenten en waterschappen uit de regio. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk maakt ook deel uit van de Stuurgroep. De Stuurgroep stemt onderling af wanneer een inrichtingsplan (of aanverwante zaken) voor alle partijen aanvaardbaar is. Besluiten in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht worden niet door de Stuurgroep genomen, maar door de gemeenten en waterschappen die zij vertegenwoordigen. De Stuurgroep wordt ambtelijk ondersteund door het Programmabureau Veenweiden Gouwe Wiericke. • De gemeenteraad van gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft het bestemmingsplan Buitengebied Noord vastgesteld, waarin zij de wijzigingsbevoegdheid voor het College van burgemeester en wethouders heeft opgenomen om -onder voorwaarden- een Natuurbestemming op gronden in het NNN te leggen. De raad is bevoegd het nieuwe bestemmingsplan Bodegraven Noord vast te stellen voor het gedeelte dat niet binnen de contouren van de wijzigingsbevoegdheid valt. • Het College van B&W van gemeente Bodegraven-Reeuwijk wordt vertegenwoordigd in de Stuurgroep. Het College is bevoegd tot het vaststellen van het wijzigingsplan voor Bodegraven Noord. • Het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) is het (enige) waterschap in Bodegraven Noord. Het waterschap is vertegenwoordigd in de Stuurgroep. En zij is bevoegd gezag voor de Watervergunning. • Natuurmonumenten is eigenaar van ongeveer 285 hectare in het oorspronkelijke NNN Bodegraven Noord. Na de wijziging van de NNN-begrenzing zullen Natuurmonumenten en provincie Zuid-Holland de gronden binnen en buiten NNN onderling uitruilen. • LTO Noord en De Parmey waren penvoerder van de <i>Gedragen Invulling voor Bodegraven Noord (2018)</i>. Zij stelden dit plan op binnen de kaders die de Provincie had meegegeven en in samenspraak met alle betrokken partijen. Later namen zij deel aan de Kleine Commissie. • De Stuurgroep stelde de Kleine Commissie in, onder onafhankelijk voorzitterschap, om de plannen van Bodegraven Noord verder uit te werken binnen de kaders van de Gedragen Invulling. Hierin waren Gemeente, HDSR, Natuurmonumenten, De Parmey en LTO vertegenwoordigd. De Kleine Commissie is een adviescommissie voor de Stuurgroep. De Stuurgroep stelde ook een onafhankelijk adviseur aan die in de Kleine Commissie moest toezien of de plannen een juiste uitwerking van de Gedragen Invulling zouden zijn. • De Raad stelde als één van de voorwaarden bij de wijzigingsbevoegdheid vast dat het College zich door een onafhankelijke Adviescommissie moest laten adviseren of door de bestemmingswijziging naar natuur er sprake zou zijn van een onevenredig nadelig effect op de bedrijfsvoering van de omliggende agrarische bedrijven en agrarische percelen. Deze adviescommissie is op voordracht van het college door de Raad aangesteld. 	
Participatie		Hoe is rekening gehouden met de belangen/inbreng van omliggende agrarische bedrijven en omwonenden?	<p>In de periode vanaf het opstellen van de Gedragen Invulling tot aan het vaststellen van het definitief Inrichtingsplan voor de Stuurgroep, is een uitgebreid gebiedsproces doorlopen. Met name omwonende agrariërs, die ook bij Natuurmonumenten in het NNN pachten, hebben daar een grote rol in gehad. De inbreng die op vele momenten is gegeven is zo goed mogelijk meegewogen in de keuzes die uiteindelijk zijn gemaakt. Op veel punten heeft dat geleid tot aanpassingen in het plan. Een paar voorbeelden daarvan zijn: versmallen verbindingzone, versmallen van aanvoersloot, bovenwettelijke waterberging, tegemoetkomingsregeling met provinciale pachtgronden, uitsluiten van recreatie, een extra peilvak om minder gronden te hoeven ophogen, opnemen van de bovenwettelijke waterberging in de watervergunning, etc. Dit zijn significante wijzigingen/maatregelen die geen enkele wettelijke grondslag kennen. Vanuit het oogpunt van de natuur zijn de maatregelen ook niet nodig of soms zelfs minder gewenst.</p>	

			<p>De wijzigingen zijn ook vaak kostenverhogend voor financier Provincie Zuid-Holland. Ook de grondeigenaar, Natuurmonumenten, heeft de meeste van deze wijzigingen niet gewild, maar wel omwille van het draagvlak in het gebied, toegestaan.</p> <p>Daarnaast zijn ook adviezen niet overgenomen, bijvoorbeeld dat er wèl wordt geplagd en dat er percelen worden opgehoogd. Dit zijn zaken waar de eigenaar en financier over mogen beslissen. Ten delen wordt hier in de vergunningverlening door de betrokken Bevoegde Gezagen nog een oordeel over gevormd.</p> <p>De onafhankelijk voorzitter van de Kleine Commissie oordeelde bij vaststelling van het Definitief Ontwerp: <i>“Veel inzet is gepleegd door ... het programmabureau om op serieuze wijze om te gaan met de aangedragen zaken. ... In die zin stel ik dat het proces correct is verlopen al zal niet iedereen de uitkomst van afwegingen de juiste vinden... ...Als ik terugkijk naar de inhoud en de afspraken van de gedragen invulling is het voorliggende DO daarbij passend. Het houdt in heel veel aspecten rekening met de wensen en zaken die zijn ingebracht vanuit de agrarische afvaardiging. ...”</i> Hij heeft dit oordeel ook mondeling nader toegelicht aan het College van B&W. Tot slot is het DO in de fase van vaststelling nog aangepast: bijna 7 hectare van het waardevolle Nat Schraalland is vervangen door het minder stikstofgevoelige Vochtig Hooiland, om daarmee eventuele toekomstige risico's voor enkele omliggende agrariërs te minimaliseren.</p> <p>Alles overwegende zijn wij van mening dat in het plan voldoende rekening wordt gehouden met de omliggende agrariërs. Het participatieproces is zorgvuldig gevoerd, volgens onze eigen participatie leidraad.</p>	
Ruimtelijke relevantie		Welke zaken wegen we af in het kader van een bestemmingsplan/wijzigingsplan. En wat regelen we in een bestemmingplan?	<p>Met het wijzigingsplan wordt invulling gegeven aan de wijzigingsbevoegdheid die is opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied Noord. Dit wijzigingsplan moet voldoen aan de voorwaarden die zijn opgenomen in artikel 3.7.5. (wijziging naar de bestemming Natuur). Uit de toelichting op het wijzigingsplan en de onderliggende onderzoeken, blijkt dat het wijzigingsplan voldoet aan de voorwaarden van de wijzigingsbevoegdheid. Met het bestemmingsplan worden de 3 percelen die niet binnen de wijzigingsbevoegdheid vallen gewijzigd naar de bestemming Natuur. Getoetst moet worden of de bestemming voldoet aan een goede ruimtelijke ordening. Uit de toelichting op het bestemmingsplan en de bijbehorende onderzoeken blijkt dat de wijziging naar natuur voldoet aan een goede ruimtelijke ordening.</p> <p>De zienswijzen die tegen beide ontwerp plannen ingediend konden worden, zullen moeten ingaan op de wijziging naar de bestemming natuur en de toets aan een goede ruimtelijke ordening.</p> <p>In de zienswijzen wordt door veel indieners van de zienswijzen gereageerd op het Definitief Ontwerp (DO). Het DO maakt echter geen deel uit van het juridisch bindende deel van het bestemmingsplan. Veel onderdelen van de zienswijzen zijn om die reden niet ruimtelijk relevant en leiden dus ook niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan. In de beantwoording van de zienswijzen wordt echter wel ingegaan op de zienswijzen. Ook wordt aangegeven of de zienswijze aanleiding geeft tot aanpassing van het bestemmingsplan of wijzigingsplan.</p>	
Onevenredige benadeling		Leidt de inrichting van NNN Bodegraven Noord tot onevenredige benadeling voor omliggende agrarische bedrijven?	<p>In lijn met de wijzigingsregels in het bestemmingsplan Buitengebied Bodegraven-Reeuwijk heeft de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een onafhankelijke adviescommissie ingesteld die heeft onderzocht of sprake is van een onevenredig nadelig effect op de bedrijfsvoering van de omliggende agrarische bedrijven en agrarische percelen. De commissie heeft geconcludeerd dat dit niet het geval is, mede omdat de functiewijziging al langer voorzien is en de gronden hiertoe al lange tijd in eigendom zijn van Natuurmonumenten en Provincie Zuid-Holland. Ook is geoordeeld dat het proces om tot functiewijziging te komen, zorgvuldig is doorlopen waarbij hoor en wederhoor is toegepast.</p> <p>Aanvullend daarop heeft de Stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke, op verzoek van de gemeentelijke vertegenwoordiging in deze Stuurgroep, aan de Provincie Zuid-Holland gevraagd om helderheid te verschaffen op het punt van mogelijke externe werking. De provincie heeft een onafhankelijke juridisch expert ingeschakeld om hier antwoord op te geven (PZH-2023-842804215). De jurist heeft geconcludeerd dat van externe werking geen sprake is nu hier geen Natura2000 maar NNN wordt ingericht. De jurist stelt ook dat het niet in de lijn der verwachting ligt dat als gevolg van nieuwe wetgeving dit wel het geval zal worden. Over dat laatste kan uiteraard geen absolute zekerheid worden gegeven.</p>	

				<p>Om het risico dat in een -niet te verwachten- toekomstige situatie zou kunnen ontstaan, verder te verkleinen is het ontwerp nog verder aangepast: enkele hectares met natuurbeheertype Nat schraalland zijn vervangen door Vochtig Hooiland. De natuur die bij dat beheertype wordt verwacht (Dotterbloemhooiland) wordt als veel minder stikstofgevoelig aangemerkt.</p> <p>In sommige zienswijzen wordt het natuurplan ‘achterhaald’ genoemd.</p> <p>Het College is van mening dat de gerechtelijke uitspraken, de daaruit volgende vergunningencrisis en bijvoorbeeld de rapporten van de Ecologische Autoriteit juist aangeven dat het meer dan ooit noodzakelijk is om beter voor onze zwaar beschermde natuur in N2000 Nieuwkoopse Plassen te gaan zorgen.</p> <p>Het College ziet ook dat dat een grote, moeilijke opgave voor het gebied met zich meebrengt. Die opgave drukt ook op de schouders van de agrariërs in de gemeente. Deze opgave, vormgegeven in het ZH-PLG legt een grote druk bij de agrarische sector en zal naar verwachting ook gevolgen hebben voor deze sector en de agrarische gemeenschap. De inrichting van NNN Bodegraven Noord draagt bij aan de doelen van het ZH-PLG en de instandhouding van Natura2000 Nieuwkoopse Plassen en helpt daarmee om sneller tot een oplossing te komen. De inrichting van Bodegraven Noord is niet de oorzaak van de druk op de agrarische sector, maar een deel van de oplossing.</p> <p>Het College realiseert zich dat de agrarische bedrijven als gevolg van alle landelijke/regionale problematiek (stikstof, CO2, waterkwaliteit) onder druk staan. Echter, alles overwegende komt de gemeente tot de conclusie dat van onevenredige benadeling als gevolg van de bestemmingswijziging en daaropvolgende natuurinrichting redelijkerwijs geen sprake is.</p>	
Plaggen			<p>Waarom is plaggen noodzakelijk? En leidt dat wel tot een goed beheerbaar eindresultaat?</p>	<p>Om te voldoen aan de Wet- en regelgeving, zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn, moet het Natuurnetwerk Nederland worden gerealiseerd en moet de natuur in Natura2000-gebieden extra worden beschermd. De inrichting van Bodegraven Noord tot een gebied met onder andere Vochtig Hooiland en Nat Schraalland is van grote toegevoegde waarde op de (wettelijke) natuurdoelen.</p> <p>Provincie Zuid-Holland heeft in haar brief van 21 februari 2023 aan de Provinciale Staten toegelicht hoe zij de noodzaak, voor- en nadelen van plaggen tegen elkaar heeft afgewogen. Daarin heeft zij verschillende wetenschappelijke studies en deskundigen betrokken. Zij komt tot de volgende conclusies:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Plaggen voor natuurontwikkeling is de uitzondering, niet de regel. Het wordt in lopende projecten alleen voor specifieke doelen, over een relatief klein oppervlakte toegepast. 2. Plaggen is vaak noodzakelijk om de gewenste, specifieke natuurdoelen te halen. Plaggen is in die gevallen nodig om binnen een bepaalde tijd (ca. 10-12 jr.) de juiste bodemcondities te realiseren (fosfaat, buffering, niet veraard veen), voldoende hoge grondwaterstanden te krijgen en zodat een robuust water- en natuurbeheer kan worden gevoerd. 3. Plaggen is in lijn met het Rijksbeleid ‘Bodem en Water sturend’. 4. Plaggen is in lijn met het klimaatbeleid. Hoewel na plaggen tijdelijk een toename van broeikasgasemissies kan optreden, is het netto-effect op broeikasgasemissie na inrichting positief. <p>Alhoewel het voorliggende wijzigingsplan en bestemmingsplan niet het instrument zijn om plaggen wel of niet toe te staan, hebben wij kennis genomen van de brief van Gedeputeerde Staten en volgen haar conclusies.</p> <p>Het bepalen van de noodzakelijke afplagdiepte om tot de juiste bodemcondities te komen is een complexe puzzel. Een en ander hangt samen met de hoeveelheid fosfaat in de bodem, de diepte van de ‘veraarde’ bovenlaag als gevolg van agrarisch peilbeheer en het nieuw in te stellen peilbeheer. Voor NNN Bodegraven Noord is deze puzzel met zeer veel zorg gelegd op basis van (bodem)onderzoeken.</p> <p>Alle percelen worden “op één oor” gelegd, waarbij het ontwerp zo is bedacht dat elke sloot één hoge kant heeft, vanaf waar het slootbeheer kan plaatsvinden. Hier zijn in bijvoorbeeld de Bovenlanden goede ervaringen mee opgedaan.</p> <p>Na het plaggen zal zich een nieuwe begroeiing ontwikkelen die voldoende kan worden bereden om goed maaibeheer, passend bij de natuurbeheertypen Nat Schraalland en Vochtig Hooiland, uit te voeren.</p> <p>De geplagde percelen worden met zaadmengsels ingezaaid om snel een nieuwe vegetatiemat te vormen. Dit is goed tegen storingssoorten, tegen CO2-uitstoot en voor een goed beheer.</p>	

Zienswijze nr.	deel	zienswijze Samenvatting Zienswijzen	Reactie gemeente	Wel of geen aanpassing bestemmingsplan
1	a	<p>Indiener geeft aan dat hij zich als direct betrokkene niet serieus genomen voelt in het proces van totstandkoming van het gebiedsplan. Indiener geeft aan een plan te willen dat toekomstbestendig is en waarbij zij over 20 jaar als agrariërs ook nog steeds kunnen genieten van de inrichting van de polder zonder met vele nadelige consequenties te kampen.</p>	<p>De Stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke heeft een uitgebreid proces doorlopen om tot het Definitief Ontwerp te komen (zie hiervoor bij de algemene toelichting op het proces). Zij heeft het College geïnformeerd over het doorlopen proces en het College heeft geoordeeld dat het proces zorgvuldig is doorlopen.</p> <p>Overigens liggen nu het bestemmingsplan en wijzigingsplan voor. Voor deze plannen is de openbare voorbereidingsprocedure van Afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht doorlopen, waarbij de ingediende zienswijzen worden betrokken bij de besluitvorming over de vaststelling van beide plannen.</p>	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b	<p>Indiener geeft aan dat het plan een directe bedreiging voor zijn agrarisch bedrijf is en dat ervaringen uit het verleden leren dat er op termijn altijd een negatieve schaduwwerking optreedt van een aangrenzend natuurgebied. De wijziging van de bestemming opent de deur voor toekomstige verzwaring van de natuurdoelen zonder dat de gemeente daar dan nog inspraak op heeft. Dit heeft nu al gevolgen omdat de Omgevingswet de deur opent om vergunningen in te trekken bij 'schade aan het omliggende landschap'. Dit zorgt ervoor dat banken terughoudend zijn in financieringen. Indiener doet een oproep aan de gemeenteraad om een aanscherpingsverbod van de natuurdoelen op te nemen in het bestemmingsplan.</p>	<p>Zie ook "onevenredige benadeling".</p> <p>Het NNN is beschermd via de Wet ruimtelijke ordening (Wro) waarmee de plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. Het NNN is opgenomen in de landelijke Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) en provinciale Verordening Ruimte. Begrenzings en doelen en/of doelsoorten zijn vastgelegd in de provinciale omgevingsplannen en -verordeningen. Het NNN is in planologische opzicht vastgelegd in de Omgevingsverordening. Het NNN is alleen planologisch beschermd. Dit betekent dat er, in tegenstelling tot Natura 2000 gebieden, geen externe werking vanuit gaat. Het realiseren van nieuwe natuur in Bodegraven-Noord leidt hierdoor niet tot extra beperkingen voor agrariërs, bedrijven en overheden rondom Bodegraven Noord. In het Natuurbeheerplan legt de provincie vast wat de gewenste beheertypen zijn. De gemeenten zijn vervolgens verantwoordelijk voor het vastleggen van de uitvoering en bescherming van het NNN in een bestemmingsplan/omgevingsplan, omdat de realisatie van het natuurnetwerk niet in overeenstemming is met de bestemming agrarisch. De provincie Zuid-Holland legt in haar Natuurbeheerplan de natuurdoeltypen vast zoals die door de Stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke in het Definitief Ontwerp zijn afgesproken. Het Natuurbeheerplan wordt door de Provincie Zuid-Holland voorbereid met een openbare procedure die ook voor beroep open staat.</p>	x Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	c	<p>Indiener stelt dat het watersysteem zoals opgenomen in het plan een bedreiging is voor zijn bedrijfsvoering, en dan met name de peilscheiding. De verwijzing naar de afspraak met het Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden (HDSR) dat in de watervergunning de handhaving van het op hoogte zijn van de peilscheiding is opgenomen, is te algemeen. Indiener vraagt op welke hoogte wordt gehandhaafd en hoe vaak er gecontroleerd gaat worden of de kade nog voldoet. Indiener geeft aan dat zijn bedrijf grenst aan het diepste punt van het natuurgebied waardoor het op hoogte zijn van de peilscheiding van vitaal belang is voor zijn bedrijfsvoering. Indiener vraagt aan de gemeenteraad om te eisen dat het HDSR deze peilscheiding in zijn Keur opneemt.</p>	<p>Voor de inrichting van het natuurgebied is een ander peil noodzakelijk dan bij agrarisch gebruik. Om dit mogelijk te maken dienen peilscheidingen te worden gerealiseerd. Deze peilscheidingen worden nooit in de Keur opgenomen. Op verzoek van de omliggende agrariërs (en dus niet als gevolg van wet- en regelgeving) wordt de peilscheiding verhoogd aangelegd, zodat een bergingscapaciteit voor piekbuien tot 150 mm ontstaat. Het water kan en zal in het NNN-gebied worden vastgehouden tot het water uit de agrarische polder in voldoende mate is afgevoerd. Daarna pas wordt het water uit het natuurgebied afgevoerd. Het water dat in de agrarische polder staat kan veel sneller dan in de huidige situatie worden afgevoerd omdat de bemalingscapaciteit hetzelfde blijft, terwijl de hoeveelheid af te voeren water significant afneemt. Deze verhoogde peilscheiding is dus geen waterkering en wordt daarom door HDSR niet in de Keur opgenomen. Wel is in de Stuurgroep afgesproken dat de minimale bergingscapaciteit als eis in de watervergunning wordt opgenomen, net als het handhaven van de hoogte van de peilscheiding. Natuurmonumenten is als beheerder verantwoordelijk voor het incidenteel onderhoud van de peilscheidingen, Provincie Zuid-Holland is verantwoordelijk als er zich structurele problemen voordoen.</p> <p>Overigens wordt de peilscheiding niet geregeld via het bestemmingsplan en wijzigingsplan waardoor deze zienswijze niet ruimtelijk relevant is.</p>	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

2	a		<p>Indiener stelt dat de inrichting van het plan grote invloed heeft op de cultuurhistorische waardevolle structuren van het unieke polderlandschap, omdat het verkavelingspatroon wordt doorsneden door beheerpaden en dijkjes.</p>	<p>Het plan houdt rekening met de bestaande structuren van het landschap: deze worden zoveel mogelijk gevolgd. De begrenzing en inrichting van het plan volgt bestaande kavelgrenzen en slotenpatronen. Met het voornemen wordt de functie van de dieper gelegen percelen als 'belangrijk weidevogelgebied' versterkt. Het aanleggen van de aanvoersloot vindt zoveel mogelijk plaats in bestaande watergangen. De aan te leggen dwarsslotjes voor de verlengde aanvoerrote zijn zeer beperkt in aantal en in omvang. De waterlopen blijven de structuurdragers van het landschap waarbij de karakteristieke opstreekende kavelstructuur behouden blijft. In het gebied zijn al veel peilscheidingen aanwezig. De nieuw aan te leggen peilscheidingen worden iets hoger aangelegd vanwege de bergingscapaciteit, maar deze hoogtes vallen in het niet bij het verschil in hoogtes van de kavels en de polder. Het grasland zal meer kruidenrijk en kleurrijker worden. Het meer gevarieerd worden in graslanden past bij de oorspronkelijke verscheidenheid in bodemgesteldheid. Net als in de huidige situatie wordt extra houtopstand door actief beheer bestreden en worden sloten open gehouden. Inrichting en beheer zorgt ervoor dat de open structuur met de weidse uitgestrektheid behouden blijft. Door de waterkwaliteit te verbeteren kan een meer gebiedstypische flora en fauna tot ontwikkeling komen.</p> <p>Het natuurherstel is gericht op de natuurdoelen als geboden in wijzigingsregel A (behorende bij het wijzigingsplan). Bij de inrichting wordt, zoals hierboven beschreven, rekening gehouden met de karakteristieke structuren van het landschap. Hierdoor is de functieverandering passend bij de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van het gebied.</p>	<p>In de toelichting op de plannen zal beter worden uitgelegd hoe met de cultuurhistorische waarden rekening wordt gehouden.</p>
	b		<p>Indiener kan niet geloven/accepteren dat beheerpaden worden aangelegd met gebroken puin.</p>	<p>In het bestemmingsplan/wijzigingsplan wordt de materialisering van het ontwerp niet vastgelegd of getoetst. Dat gebeurt in de Omgevingsvergunning. Beheerder Natuurmonumenten moet de percelen te allen tijde goed kunnen (laten) beheren. Daarom moet een deel van het beheerpad verhard zijn. Verhard met gebroken puin levert geen inbreuk op de landschappelijke waarden op, zeker niet nu dat wordt afgedekt met een laagje grond en ingezaaid met graszaad. Gebroken puin is daarvoor een wettelijk toegestaan bouw materiaal. In het kader van het voorbereiden van het bestek wegen de Stuurgroep en haar opdrachtgever Provincie Zuid-Holland nog af of mogelijk een andere wijze van verharding de voorkeur heeft.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
	c		<p>Indiener stelt de inrichting ter discussie in relatie tot nieuwe inzichten en nieuw beleid. Hierbij wordt verwezen naar de gebiedsgerichte aanpak (fZf) waarin diverse opgaven worden opgepakt.</p>	<p>Zie ook "Benadeling omliggende agrarische bedrijven en relatie met het ZHPLG"</p> <p>In 2022 heeft de Minister voor Natuur en Stikstof de Ecologische Autoriteit ingesteld om de ecologische onderbouwing van besluiten te beoordelen, met oog op beschermde natuur. Rapporten van de ecologische autoriteit laten zien dat de natuur hard achteruit gaat. Uitstellen van inspanningen tot natuurherstel is daarom zeer ongewenst en maakt de problemen alleen maar groter en moeilijker op te lossen. Deze inrichting op gronden die al eigendom zijn van Provincie Zuid-Holland en Natuurmonumenten, is een waardevolle en urgente bijdrage aan de doelstellingen van de gebiedsgerichte aanpak. In het NPLG/ZHPLG wordt in beeld gebracht wat de additionele opgave is in relatie tot de lopende trajecten zoals het NNN.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
	d		<p>Indiener geeft aan dat de inrichting hoge kosten met zich mee brengt terwijl de doelen misschien niet gehaald worden. Indiener stelt dat Natuurmonumenten na inrichting geen waterschapsbelasting meer hoeft te betalen en vraagt zich af of de agrariërs/omwonenden dan hogere waterschapsbelasting moeten gaan betalen. Hoge kosten, voor wie zijn risico's als het niet lukt en moeten wij meer waterschapsbelasting gaan betalen (omdat NM daarvan is vrijgesteld).</p>	<p>De Provincie is opdrachtgever voor de Stuurgroep en heeft voldoende inrichtingsbudget beschikbaar gesteld. Ook voor het natuurbeheer is subsidie beschikbaar. De Provincie heeft vanuit het Natuurpact langjarige dekking voor de beheerkosten van het NNN. Ook wordt zowel in het budget voor de realisatie als de beheervergoedingen rekening gehouden met de kosten voor ontwikkelbeheer. Het HDSR moet voor de inrichting een watervergunning afgeven. Daarbij zal zij een brede belangenafweging maken of zij het voorgestelde watersysteem zal vergunnen. Bovendien is het HDSR intensief betrokken geweest bij opstelling van het inrichtingsplan en zal betrokken blijven bij de realisatie en het beheer.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>

e		<p>Indiener vraagt waarom het natuurgebied een eigen watersysteem krijgt, los van het huidige agrarische watersysteem en vraagt of de waterkwaliteit daar een reden voor is en welke waardes worden gehanteerd. Indiener geeft aan dat in de gebiedsgerichte aanpak waterkwaliteit ook een onderdeel is en verwacht dat de polder ook zonder het loskoppelen van het watersysteem snel op de gewenste waardes zal zitten. Hij pleit voor meer onderzoek naar waterkwaliteit in natuurgebieden en verwijst daarbij naar een artikel over meetpunten voor waterkwaliteit in landbouwgebied van het waterschap Vechtstromen. In dit artikel wordt gesteld dat meetpunten verkeerd zijn gelegen en de hoge stikstofconcentraties die worden gemeten juist het gevolg is van processen in het natuurgebied.</p>	<p>Voor de realisatie van de beoogde natuurtypen zijn waterkwaliteit en waterkwantiteit zeer belangrijke succesfactoren. In het plangebied wordt daarom het watersysteem gewijzigd en zo ingericht dat de waterkwaliteit- en waterkwantiteit aansluit bij de behoefte vanuit de natuurdoelen. Dat betekent dat vrijwel geen (afspoeling van) mest in het water aanwezig mag zijn. Hetzelfde geldt voor resten van bestrijdingsmiddelen. Het waterpeil moet gemiddeld hoger zijn en mag juist in de winter relatief hoog en in de zomer relatief laag zijn. Deze belangrijke uitgangspunten voor een natuurlijk watersysteem laten zich momenteel nog niet verenigen met regulier landbouwkundig gebruik van percelen. In de waterparagraaf van het bestemmingsplan is opgenomen wat de effecten zijn van de ontwikkeling op waterhuishoudkundige aspecten. De waterbeheerder (hier HDSR) heeft deze waterparagraaf getoetst.</p> <p>Overigens wordt het realiseren van een watersysteem niet geregeld met het wijzigingsplan en bestemmingsplan, waardoor deze zienswijze niet ruimtelijk relevant is.</p>	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
f		<p>Indiener stelt dat bij afplaggen van percelen boeren juist zullen intensiveren, wat haaks staat op het beleid om boeren te laten extensiveren</p>	Zie de beantwoording onder 6c.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
g		<p>Indiener stelt een oplossingsrichting voor waarbij landbouw en natuur samen kunnen gaan; een verdien model maken voor agrariërs voor biodiversiteit. Hierbij geen tweedeling in agrarisch gebied en natuurgebied en in de bijbehorende watersystemen maar het bestaande versterken door het creëren van een goed verdien model.</p>	Zie de beantwoording onder 6c en onder "onevenredige benadeling".	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
h		<p>Indiener verwijst in de mondelinge zienswijze naar een stuk van de universiteit Wageningen waarin is aangegeven dat het NNN-gebied om de 4 jaar kan veranderen dus steeds kan worden aangepast. Hij vraagt zich af welke garantie kan worden gegeven dat dit niet voor het NNN-gebied gaat gelden.</p>	<p>Tussen Provincie en grondeigenaar Natuurmonumenten worden afspraken gemaakt over de instandhouding van de natuur. Wanneer de Provincie investeert in nieuwe natuur borgt zij doorgaans via een kwalitatieve verplichting die aan de percelen wordt gekoppeld dat deze natuur ook als zodanig in stand wordt gehouden. Alleen met instemming van Provincie kan in specifieke gevallen het natuurbeheertype worden bijgesteld. Dat voornemen zal dan in het Natuurbeheerplan moeten landen en dat plan staat open voor inspraak.</p>	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
i		<p>Indiener verwijst naar een filmpje van natuurmonumenten waarin is gezegd dat boeren buiten de nieuw te realiseren natuur ingeperkt moeten worden vanwege stikstofdepositie en waterbuffer. Natuurmonumenten geeft daarbij dus zelf aan dat de realisatie van nieuwe natte schrale natuur naar hun idee forse beperkingen gaat opleveren voor de bedrijven rond die nieuwe natuur.</p>	Zie "stikstof en onevenredige benadeling".	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

j		<p>Indiener stelt dat N2000 gebied beschermen door zware natuurdoelen aan te wijzen die het extensieve bedrijven onmogelijk maken om beheer uit te voeren. Dit staat haaks op de opgaven om verder te extensiveren en natuurinclusief te worden.</p>	<p>Zie "onevenredige benadeling".</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
k		<p>Indiener geeft aan dat hij het gevoel heeft dat er niet geluisterd wordt en dat de boeren niet gehoord worden.</p>	<p>Zie "proces en participatie".</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
l		<p>Indiener verwijst naar Zegveld, waar de beoogde doelen niet gehaald zijn.</p>	<p>Zie ook "onevenredige benadeling".</p> <p>In Bodegraven Noord is er uitgebreid bodemchemisch onderzoek gedaan naar de juiste locatie voor het behalen van de natuurdoelen, ook voor bijvoorbeeld Nat Schraalland. Leerpunten vanuit proefvelden zijn meegenomen om te komen tot een optimale verdeling en uitvoeringswijze. In het ontwerp zijn maatregelen als plaggen en maatregelen voor het creëren van een optimaal watersysteem opgenomen. Hiermee worden de randvoorwaarden geschapt die nodig zijn om ondanks stikstofdepositie als gevolg van de agrarische bedrijven in de omgeving toch de natuurdoelen te behalen. De natuurkwaliteit wordt afgemeten aan meerdere factoren (SNL-monitoring B12). In het ontwerp zijn de factoren geoptimaliseerd, met uitzondering van de stikstofdepositie. Ook als de factor stikstofdepositie als 'midden' of 'laag' wordt gekwalificeerd is het daarom wel mogelijk om overal SNL-kwaliteit 'hoog' te behalen. De natuur in Bodegraven Noord zal ook meeprofiteren van de reductie van stikstofemissies die in het kader van het ZHPLG behaald moet worden.</p> <p>Op verzoek van de Stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke heeft Provincie Zuid-Holland onafhankelijk advies uitgevraagd over dit onderwerp. In haar brief (PZH-2023-842804215 dd. 31-10-2023) laat zij weten dat Dr. A.M. Kooijman (Universiteit van Amsterdam en onder andere werkzaam voor de Ecologische Autoriteit) heeft onderzocht of de geactualiseerde KDW van invloed is op de kans op succesvolle ontwikkeling van schraallanden in NNN Bodegraven-Noord én of deze nieuwe eisen stellen aan inrichting/beheer van schraallanden in Bodegraven Noord. Hieruit is gebleken dat ontwikkeling van schraallanden, ondanks overschrijding van de KDW wel mogelijk is wanneer aan een aantal voorwaarden is voldaan, zoals in Bodegraven-Noord het geval is.</p> <p>Het College ziet dan ook geen reden te twijfelen aan de haalbaarheid van de natuurdoelen.</p> <p>De term "piekbelaster" bestaat in relatie tot stikstofgevoelige Natura2000-gebieden. Dat is bij Bodegraven Noord niet het geval omdat het geen N2000-gebied is.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
m		<p>Indiener stelt dat de lichten op rood staan wat betreft de kritische depositiewaarde, als de bescherming van de weidevogels, waar we internationaal een verplichting voor hebben om het habitat van weidevogels in stand te houden en te beschermen. Dit bestemmingsplan gaat tegen deze internationale verplichting in.</p>	<p>Sinds 1990 wordt het aantal weidevogels op het boerenland gemonitord. Rapporten op basis van deze monitoring onderschrijven dat de afgelopen 50 jaar de populatie weidevogels sterk is gedaald. Het areaal aan weiland is in deze periode nauwelijks afgenomen. De oorzaak van de achteruitgang wordt toegeschreven aan de kwaliteit van het boerenland. Voor weidevogels is de sterfte onder kuikens een probleem. Oorzaak hiervan is het gebruik van bestrijdingsmiddelen en ook de lage grondwaterstand, het vele en vroege maaien en de monotone, dichte grasmat zonder voor insecten aantrekkelijke planten. Lage grondwaterstanden zorgen ervoor dat wormen en insecten minder dicht bij het oppervlak zitten waardoor ook voor de volwassen vogels minder voedsel binnen bereik is. De overlevingskans wordt ingrijpend gelimiteerd als er maar een beperkte voedselbron beschikbaar is. Onderzoek wijst uit dat agrarisch natuurbeheer dat grotendeels op weidevogels is gericht de dalende trend niet heeft kunnen keren. De maatregelen die hier kunnen worden genomen blijken niet voldoende. Belangrijk is dat jonge vogels voldoende voedsel en beschutting kunnen vinden. Dit vraagt om 'mozaiekbeheer', waarbij percelen een variatie in korter en hoger gras hebben, een schone bodem die rijk is aan bodemleven en een hoge grondwaterstanden. Ervaringen laten zien dat succesvol weidevogelbeheer dan mogelijk is. De beheerpaden worden gebruikt voor het beheer van de gebieden. Het beheer is afgestemd op de beheertypen en doelsoorten.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>

	n		<p>Indiener stelt dat natuurmonumenten voorrang krijgt bij de waterinlaat, boven de agrariërs.</p>	<p>Bij het ontwerpen van het watersysteem is ook rekening gehouden met het goed kunnen functioneren van de omliggende watersystemen. Het HDSR heeft hier continu kritisch meegekeken en geadviseerd. De toets of alle belangen voldoende zijn behartigd vindt plaats in het kader van de Watervergunning waarvoor het HDSR bevoegd gezag is.</p> <p>Overigens wordt de waterinlaat niet geregeld via een wijzigingsplan of bestemmingsplan waardoor deze zienswijze niet ruimtelijk relevant is.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
	o		<p>Indiener geeft aan dat de inrichting van de nieuwe natuur grote zorgen geeft voor de bedrijfsvoering. Men wil de natuur terugbrengen naar de goede of oude staat. Maar de oude staat zoals de natuurorganisaties het voor dit gebied bedacht hebben.</p>	<p>Zie "belangenafweging".</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
	p		<p>Indiener durft te stellen dat het realiseren van dit type natuur in strijd is met de natuurwetgeving om natuur in stand te houden en de specifieke internationale verplichtingen om de habitat van weidevogels in stand te houden, te herstellen en te beschermen.</p>	<p>Sinds 1990 wordt het aantal weidevogels op het boerenland gemonitord. Rapporten op basis van deze monitoring onderschrijven dat de afgelopen 50 jaar de populatie weidevogels sterk is gedaald. Het areaal aan weiland is in deze periode nauwelijks afgenomen. De oorzaak van de achteruitgang wordt toegeschreven aan de kwaliteit van het boerenland. Voor weidevogels is de sterfte onder kuikens een probleem. Oorzaak hiervan is het gebruik van bestrijdingsmiddelen en ook de lage grondwaterstand, het vele en vroege maaien en de monotone, dichte grasmat zonder voor insecten aantrekkelijke planten. Lage grondwaterstanden zorgen ervoor dat wormen en insecten minder dicht bij het oppervalk zitten waardoor ook voor de volwassen vogels minder voedsel binnen bereik is. De overlevingskans wordt ingrijpend gelimiteerd als er maar een beperkte voedselbron tot hun beschikking is. Onderzoek wijst uit dat agrarisch natuurbeheer dat grotendeels op weidevogels is gericht de dalende trend niet heeft kunnen keren. De maatregelen die hier kunnen worden genomen blijken niet voldoende. Belangrijk is dat jonge vogels voldoende voedsel en beschutting kunnen vinden. Dit vraagt om 'mozaiekbeheer', waarbij percelen een variatie in korter en hoger gras hebben, een schone bodem die rijk is aan bodemleven en een hoge grondwaterstanden. Ervaringen laten zien dat succesvol weidevogelbeheer dan mogelijk is. De beheerpaden worden gebruikt voor het beheer van de gebieden. Het beheer is afgestemd op de beheertypen en doelsoorten.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
	q		<p>Indiener stelt dat het gebied wordt aangetast door met grote machines door het gebied te rijden.</p>	<p>Het Programmabureau geeft desgevraagd aan dat bij de selectie van aannemers nadrukkelijk zal worden gekeken naar ervaring met werken in vergelijkbare gebieden en het voorkomen van insporing in de bodem.</p> <p>Overigens wordt de uitvoering van de wijziging van de bestemming niet geregeld in het wijzigingsplan en bestemmingsplan waardoor deze zienswijze niet ruimtelijk relevant is.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
	r		<p>Indiener stelt dat in het raadsstuk van de gemeente Woerden duidelijk is opgenomen dat als de doelen niet gehaald worden, er extra maatregelen genomen, dus weer opnieuw maatregelen voor de agrariër.</p>	<p>Provincie geeft in haar brief aan de Stuurgroep (PZH-2023-842804215) hierover aan "We zien deze NNN-realisatie als een autonoom project. Als de NNN-doelen van dit project niet gehaald worden, lossen we dit op binnen de grenzen van het NNN-gebied, tenzij we door externe factoren anders worden gedwongen."</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
	s		<p>Indiener heeft een aantal stukken aangeleverd die hij aan GS heeft gestuurd. Deze moeten duidelijkheid geven.</p>	<p>De stukken worden voor kennisgeving aangenomen. In de zienswijze is duidelijk uiteengezet waar indiener het niet mee eens is. Hier is met de beantwoording een reactie opgegeven.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
3	a		<p>Indiener stelt dat met de natuurontwikkeling een beperking van de financieringsmogelijkheden voor zijn boerenbedrijf ontstaat.</p>	<p>Zie ook "onevenredige benadeling" en de beantwoording van zienswijze 1b.</p> <p>Het stikstofgevoelige Natura-2000-gebied Nieuwkoopse Plassen staat enorm onder druk. Dat leidt tot een grote opgave in het gebied en in het bijzonder voor de lokale agrariërs. De gevolgen van deze stikstofcrisis kunnen inderdaad leiden tot beperkte investeringsmogelijkheden door agrariërs.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>

			Realisatie van het NNN is een belangrijk instrument om de vereiste gunstige staat van instandhouding te bereiken voor de in de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn beschermde plantensoorten, diersoorten en habitattypen. Hiermee draagt het NNN ook bij aan het verminderen van de stikstofproblematiek. Volgens het vigerende beleid hebben de doelen voor het NNN geen externe werking en is er geen sprake van (juridisch) stikstofgevoelige natuur. De stikstofgevoeligheid heeft betrekking op N2000 gebieden. Met het vaststellen van het bestemmingsplan en het wijzigingsplan wordt niets gewijzigd m.b.t. de N2000-gebieden of stikstofgevoeligheid. De verwachting is dan ook dat de vaststelling van deze plannen geen verdere nadelige effect op de financieringsmogelijkheden heeft.	
	b	Indiener stelt dat de grondruil heeft plaatsgevonden met de toezegging van gronden met een beperkte agrarische bestemming. Deze belofte is niet nagekomen.	Al bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied Noord heeft de gemeenteraad een wijzigingsbevoegdheid opgenomen die het College van burgemeester en wethouders de bevoegdheid geeft om de bestemming Agrarisch te wijzigen naar de bestemming Natuur. Het wijzigingsplan is daar een uitwerking van. In het plan zijn grotendeels natuurbeheertypen opgenomen die uitgaan van beheer door pachtende agrariërs.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	c	Indiener geeft aan dat er geen oog is voor het historisch landschap. Al sinds ontginning van de gronden als weiland is dit landschap aanwezig. Met de natuurontwikkeling is sprake van vernietiging en onherstelbare schade.	Via de natuurinrichting wordt juist natuurherstel mogelijk gemaakt tot de ecologisch waardevolle hooilanden en schraallanden zoals die halverwege de 20 ^e eeuw nog volop aanwezig waren in de polder van Bodegraven Noord als gevolg van extensief agrarisch beheer.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	d	Indiener stelt de gemeente aansprakelijk voor gevolgschade door ganzen/zwanen/knutten/onkruid etc.	<p>Aanwezigheid van eiwitrijk gras en open water zijn bepalende factoren voor de aanwezigheid van ganzen en zwanen. Het natuurherstel is met name gericht op het verschrallen van de gronden. Schralere gronden zijn minder aantrekkelijk als foerageergebied voor ganzen en zwanen. Daarnaast worden in Bodegraven Noord geen grootschalige plassen of open water aangelegd. Toename van foeragerende ganzen op agrarische percelen is een landelijk aandachtspunt, waarvoor ook landelijke Schaderegelingen bestaan. Natuurmonumenten zet momenteel in op ganzenbeheer in andere natuurgebieden. Hiervoor wordt aangesloten bij het ganzenbeheer zoals dat door de faunabeheereenheid (FBE) met de lokale agrariërs en de wildbeheereenheid (WBE) wordt vormgegeven. Mochten de ganzen en zwanen in aantallen toch buitensporig toenemen dan zal een gesprek plaatsvinden tussen pachters en de eigenaar Natuurmonumenten waarin de opties worden besproken. In het Definitief Ontwerp zijn afspraken gemaakt over het voorkomen van storingssoorten. Zo zullen de percelen na het afplaggen zo snel mogelijk worden geprofileerd en ingezaaid volgens het inzaaiplan dat gericht is op het creëren van een sluitende vegetatie en het voorkomen van storingssoorten. Daarnaast is tijdens het initieel beheer (beheer in de eerste jaren na inrichting) extra beheer afgesproken om woekeren van storingssoorten te voorkomen. Dit houdt onder andere in dat maaidata hierop worden afgestemd en er rekening wordt gehouden met arbeidsintensievere mogelijkheden van beheer.</p> <p>De zorg voor een toename van overlast door muggen en knutten is bekend en meegenomen in het Definitief Ontwerp. Muggen en knutten zijn een belangrijke voedselbron voor onder andere kikkers en (de kuikens van) weidevogels. Door het versterken van deze predatoren worden hoge aantallen muggen en knutten voorkomen. Daarnaast steken muggen en knutten de open weides tussen het natuurgebied en bebouwing moeilijk over waardoor er geen verwachting is van een toename van overlast voor de mens. Door de recente uitbraak van het blauwtongvirus is het begrijpelijk dat er zorgen zijn over toename van knutten in relatie tot vee. In 2023 zijn er naar aanleiding van de uitbraak van het blauwtongvirus verscheidene publicaties gedaan over de relatie tussen de verspreiding van het virus en natuurgebieden. Hierin wordt aangegeven dat hoewel er een link bestaat tussen natte natuur en knutten, er geen verband is tussen natte natuur en blauwtong. In Nederland bestaan zo'n 300 verschillende knuttensoorten. Van zes soorten weten we dat ze blauwtong over kunnen brengen. De larven van deze knutten leven op vochtige plekken met relatief veel dierlijk mest, bijvoorbeeld op natte weilanden met koeien of schapen, of in mestvaalten. Volwassen dieren kunnen ook veel in de stal aanwezig zijn. De knutten die blauwtong overbrengen komen daarom vooral in agrarisch gebied voor. De larven van de soorten zijn afwezig in moerasgebieden of rietvelden.</p>	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

			<p>Het ontwikkelen van natte natuur leidt daarom niet tot meer blauwtong. (zie onder andere de publicatie van dhr. R. van 't Veer van 11 oktober 2023 (van 't Veer & De boer Ecologisch Advies & Onderzoeksbureau, Jisp).</p> <p>De leefomstandigheden voor predatoren (o.a. weidevogels) worden binnen het NNN sterk verbeterd. Predatoren zijn belangrijk voor de regulatie van de aantallen muggen en knutten. Het voorkomen van plekken met stilstaand water voorkomt sterke uitbreiding van muggen en knutten.</p> <p>Het staat indiener vrij om een verzoek om nadeelcompensatie in te dienen na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan en wijzigingsplan.</p>	
e		<p>Indiener stelt ten aanzien van het diep plaggen van veengrond het volgende. De uitkomsten van het rapporten worden niet gevolgd. De grond heeft geen draagkracht meer en daardoor kan niet voldaan worden aan de afspraak over gedragen invulling tot beheer en vergoeding hiervoor door en van agrariërs. Wat betreft de uitstoot van CO2, wordt verwezen naar het rapport van Fugro (veengrond voor het maken van een kade). De PH is niet juist voor de ontwikkeling van juiste soorten (verwijzing naar BIJ12). Ook is er onduidelijkheid over de verplaatsing van grond.</p>	<p>Het bepalen van de noodzakelijke afplagdiepte om tot de juiste bodemcondities te komen is een complexe puzzel. Een en ander hangt samen met de hoeveelheid fosfaat in de bodem, de diepte van de 'veraarde' bovenlaag als gevolg van agrarisch peilbeheer en het nieuw in te stellen peilbeheer. Voor NNN Bodegraven-Noord is deze puzzel met zeer veel zorg gelegd. Na plaggen zal zich nieuwe begroeiing ontwikkelen die voldoende kan worden bereiden om goed maaibeheer uit te voeren.</p> <p>De geplagde percelen worden met zaadmengsels ingezaaid om snel een nieuwe vegetatiemat te vormen. Dit is goed tegen storingssoorten, tegen CO2-uitstoot en voor een goed beheer.</p> <p>Op basis van de meest recente kennis ten aanzien van CO2-uitstoot van (afgeplagde) veengrond is de WUR tot de conclusie gekomen dat er weliswaar sprake is van een initiële piek van CO2-uitstoot na het plaggen, maar dat deze niet opweegt tegen de structurele afname van CO2-uitstoot als gevolg van de nieuwe inrichting met gemiddeld hoger waterpeil. Provincie Zuid-Holland heeft in haar brief van 21 februari 2023 toegelicht hoe zij de voor- en nadelen van plaggen tegen elkaar heeft afgewogen. Om de natuurdoelen te realiseren is plaggen, en daarmee de aanvankelijke piek van CO2-uitstoot, noodzakelijk gebleken.</p> <p>De peilscheiding wordt niet opgebouwd uit veengrond, hiervoor wordt de kleigrond gebruikt. Op basis van het uitgevoerde grondonderzoek is geconcludeerd dat er voldoende bruikbare klei uit het werk vrijkomt om de peilscheiding mee te aan te leggen.</p> <p>Bij het opstellen van het Definitief Ontwerp is al bestaand en aanvullend onderzoek naar de bestaande bodemchemische condities (waaronder bestaande PH waarden) en mogelijke beheermaatregelen meegenomen bij het bepalen van de benodigde afplagdiepte voor het kunnen realiseren van Vochtig Hooiland en Nat schraalland.</p> <p>Ten aanzien van het toekomstig beheer zijn in de Gedragen Invulling afspraken gemaakt. Wanneer de inrichting gereed is zal Natuurmonumenten nieuwe afspraken gaan maken met de omliggende agrariërs die nu ook al pachten bij Natuurmonumenten. Hierbij gaat het College ervan uit dat er gekeken wordt naar de afspraken uit de gedragen invulling.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
f		<p>Indiener geeft aan dat er een aanscherping heeft plaatsgevonden van de KDW. Hierdoor is er al een bedreiging voor omliggende bedrijven. Er wordt verwezen naar de brief Dr. Annemiek Kooiman over de relatie met de doorontwikkeling naar blauwgrasland. Er wordt gevraagd om een aanscherpingsverbod.</p>	<p>zie ook de beantwoording onder 1b en 2h</p> <p>Het succes van natuurherstel hangt van veel factoren af. Het juiste beheer, de bodem, de waterkwaliteit en de stikstofdepositie zijn daar belangrijke factoren in.</p> <p>De Provincie heeft laten uitzoeken, op verzoek van Stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke, of het beheertype Nat Schraalland tot goed resultaat kan leiden. De conclusie van de geraadpleegde deskundige is dat dit mogelijk is, juist omdat de bodem en waterkwaliteit in dit gebied zo goed worden (zie onder 2h, t.a.v. de brief van Dr. A. Kooiman).</p> <p>Indien de stikstofdepositie in het gebied afneemt als gevolg van de maatregelen die moeten worden genomen in het kader van herstel N2000-Nieuwkoop, dan neemt ook de kans op Blauwgrasland verder toe.</p> <p>Aanscherpingsverbod: zie ook de beantwoording onder 1b.</p> <p>Het wijzigingsplan/ bestemmingsplan voorziet in het wijzigen van de agrarische bestemming naar een natuurbestemming. Er is geen sprake van een aanwijzing van de gronden als Natura 2000-gebied.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>

			De herbegrenzing van Natura 2000-gebieden is een langdurig en ingewikkeld proces, waarbij ook de Europese Unie betrokken is. Als gemeente hebben we op dit moment geen signalen vernomen dat er een wens bestaat of een voornemen is om het plangebied aan te wijzen als Natura 2000-gebied. Op basis van het huidige beleid geldt er geen externe werking voor agrariërs in de omgeving.		
4	A		Indiener vreest een hogere CO2-uitstoot als gevolg van plaggen.	Zie de beantwoording onder 3e.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	B		Indiener vraagt zich af wat de gevolgen zullen zijn van nieuwe stikstofgevoelige natuur.	Zie "externe werking".	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	C		Indiener kan niet geloven/accepteren dat beheerpaden worden aangelegd met gebroken puin.	Zie de beantwoording onder 2b.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	D		Indiener stelt dat de inrichting van het plan grote invloed heeft op de cultuurhistorisch waardevolle structuren van het unieke polderlandschap, omdat het verkavelingspatroon wordt doorsneden door beheerpaden en dijkjes.	Zie de beantwoording onder 2a en 3c.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
5	a		Indiener vreest voor schaduwwerking van potentieel zwaardere natuur.	Zie de beantwoording onder 1b en 4b.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b		Indiener stelt dat bij afplaggen: CO2 ontstaat. Daardoor wordt het beheer door agrariërs onmogelijk, extensief te beheren grond wordt aan de landbouw onttrokken. Dit brengt hoge kosten met zich mee. Is er een relatie met subsidie?	Zie de beantwoording onder 3e.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	c		Indiener stelt dat de inrichting van het plan grote invloed heeft op de cultuurhistorisch waardevolle structuren van het unieke polderlandschap omdat het verkavelingspatroon wordt doorsneden door beheerpaden en dijkjes.	Zie beantwoording onder 2a en 3c.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	d		Indiener kan niet geloven/accepteren dat beheerpaden worden aangelegd met gebroken puin.	Zie beantwoording onder 2b.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	e		Door de natuurontwikkeling verdwijnt de boerengemeenschap en werkgelegenheid. Indiener verzoekt boeren te betrekken bij extensivering.	Zie "onevenredige benadeling" en Zie beantwoording onder 6b en 2m.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
6	a		Indiener geeft aan dat het plan een directe bedreiging voor zijn agrarisch bedrijf is en dat ervaringen uit het verleden leren dat er op termijn altijd een negatieve schaduwwerking optreedt van een aangrenzend natuurgebied.	Zie beantwoording onder 1b.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

		<p>De wijziging van de bestemming opent de deur voor toekomstige verzwaring van de natuurdoelen zonder dat de gemeente daar dan nog inspraak op heeft.</p> <p>Dit heeft nu al gevolgen omdat de nieuwe Omgevingswet de deur opent om vergunningen in te trekken bij 'schade aan het omliggende landschap'. Dit zorgt ervoor dat banken terughoudend zijn in financieringen. Oproep aan de gemeenteraad om een aanscherpingsverbod van de natuurdoelen op te nemen in het bestemmingsplan.</p>		
	b	<p>Indiener stelt dat de ziel uit de gemeenschap wordt gehaald en dat de werkgelegenheid verdwijnt.</p>	Zie "onevenredige benadeling"	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	c	<p>Indiener stelt dat er onttrekking plaatsvindt van extensief te beheren gronden aan landbouw.</p>	<p>Zie ook beantwoording onder 2m.</p> <p>Natuurmonumenten beheert haar gronden zoveel mogelijk met lokale agrariërs. Dat doet ze ook in dit gebied al vele jaren en het voornemen is om dat te blijven doen. Voor 220 hectare is dat zonder meer heel goed mogelijk omdat ongeveer hetzelfde beheer kan worden voortgezet als de afgelopen jaren is gedaan. Voor de gronden die worden geplagd is deels ander beheer nodig, maar dat kan ook in de vorm van loonwerk door lokale agrariërs worden gedaan. In andere gebieden doet Natuurmonumenten dit al samen met lokale agrariërs.</p>	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	D	<p>Indiener vraagt zich af wat de gevolgen zijn van het plaggen. Is er subsidie beschikbaar voor de gevolgen van het plaggen?</p>	<p>Zie ook beantwoording onder 3e.</p> <p>De Vogel- en Habitatrichtlijn ligt ten grondslag aan de noodzaak voor bepaalde typen natuur. Het NNN geeft nieuw leefgebied voor soorten, maar het helpt ook de instandhoudingsdoelstellingen van de natuur in N2000-gebieden te behalen. Daarom is Nat Schraalland en Vochtig Hooiland hier van belang. Met beheersubsidies voor Natuurmonumenten heeft die keuze niet te maken.</p>	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	e	<p>Indiener stelt dat de inrichting van het plan grote invloed heeft op de cultuurhistorische waardevolle structuren van het unieke polderlandschap omdat het verkavelingspatroon wordt doorsneden door beheerpaden en dijkjes.</p>	Zie de beantwoording onder 2a.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	f	<p>Indiener vreest voor slecht beheer door geldtekort.</p>	<p>Er zijn en worden verschillende standaard en specifieke afspraken gemaakt met Natuurmonumenten over het uit te voeren beheer. Natuurmonumenten moet daarover ook verantwoording afleggen aan de Provincie Zuid-Holland (die de subsidies verstrekt). Provincie Zuid-Holland heeft in haar meerjarenbegroting de subsidies voor het beheer Bodegraven Noord langjarig vastgelegd. Daarmee acht de gemeente het beheer financieel afdoende geregeld.</p>	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	g	<p>Indiener kan niet accepteren dat beheerpaden worden aangelegd met gebroken puin.</p>	Zie beantwoording onder 2b.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	h	<p>Indiener vraagt om agrariërs te betrekken en om het gebied in te richten met lichte natuurdoelen.</p>	Zie ook de beantwoording onder 6c en 6d.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

	i		Indiener stelt dat de natuurontwikkeling slecht is voor de weidevogels, de otter, de krabbescheer door verslechtering van waterkwaliteit en het verwijderen van (voor weidevogels) voedselrijke top laag.	Het nieuwe watersysteem is erop gericht om de waterkwaliteit in het gebied sterk te verbeteren. Geen mest en bestrijdingsmiddelen in het water en zo min mogelijk waterinlaat van buitenaf zorgen ervoor dat op de meest kwetsbare delen vrijwel puur regenwater in de sloten aanwezig zal zijn. Dat is van belang voor het slagen van het herstel voor veel soorten.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	j		Indiener is van mening dat het maken van dijken van afgegraven veengrond een slecht besluit is.	De afweging over het materiaalgebruik in de verhoogde peilscheiding is niet ruimtelijk relevant en kunnen dan ook niet in het bestemmingsplan en wijzigingsplan worden geregeld. Deze zienswijze leidt dan ook niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan. Overigens maakt het ontwerp voor de natuurinrichting gebruik van de opgedane kennis in het Fugro-rapport: veen- en kleigrond worden van elkaar gescheiden. Het is de kleigrond die voor toepassing in de peilscheiding wordt gebruikt. Daarbij wordt in de aanleg rekening gehouden met zetting, inklink en oxidatie.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
7	a		Dit onderdeel van de zienswijze is gelijk aan 1b. 6a,b,c,d en 3 ^e , f. 6g	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van de zienswijze onder 1b, 6a, b, c, e en 3 e, f en 6g.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b		Indiener stelt dat er geen sprake is van een zorgvuldig proces. Er was een gedragen invulling maar daarna kwam de stikstofcrisis en werd de PAS regeling afgeschoten, kwam het klimaatakkoord en de reductie stikstofemissie.	Zie ook onder "Proces" Ten tijde van het opstellen van de Gedragen Invulling kwam de noodzaak tot natuurherstel voornamelijk voort uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De Stikstofcrisis, die al langer bestond, werd in de afgelopen jaren voor iedereen steeds meer zichtbaar en voelbaar. De stikstofcrisis is ontstaan doordat Nederland jarenlang onvoldoende voor haar beschermde natuur heeft gezorgd. Daarmee benadrukt de crisis en de bijbehorende gerechtelijke uitspraken dat we juist dát beter moeten doen, om ergere crisis te voorkomen. Zie verder ook de beantwoording onder 3 e en 4b.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	c		Indiener geeft aan dat de wijziging 7 ha Nat Schraalland een voorwaarde was van de Stuurgroep die niet is doorgevoerd.	Zie ook beantwoording onder 1b. Het bestemmingsplan is niet het gebruikelijke instrument om Natuurbeheertypen vast te leggen. Uit de zienswijze van de indiener blijken wel zorgen, die door de Stuurgroep zorgvuldig zijn uitgezocht en meegewogen. Desgevraagd laten Stuurgroep en Provincie weten hoe de toezegging van de Stuurgroep wordt verwerkt: Bij het maken van een inrichtingsplan voor Natuur Netwerk Nederland worden de natuurdoelen vertaald naar de landelijke systematiek van Natuurbeheertypen zoals die door Bij12 in het kader van het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL) zijn opgesteld. In het inrichtingsplan komen vier Natuurbeheertypen voor: Vochtig Weidevogelgrasland (N13.01), Kruiden- en Faunarijk grasland (N12.02), Vochtig Hooiland (N10.02) en Nat Schraalland (N10.01). Deze Natuurbeheertypen worden door Provincie in het Natuurbeheerplan vastgelegd in een ambitiekaart. De Natuurbeheertypen zijn de basis voor de subsidies die beheerders krijgen. Bij12 heeft een beoordelingssysteem opgesteld om te bepalen hoe succesvol het NNN-gebied is ten opzichte van de vastgestelde Natuurbeheertypen. Daar zitten verschillende onderdelen in, zoals de structuur, de aanwezige flora en fauna, de bodem- en watercondities (standplaatsfactoren) en de ruimtelijke condities. Op al deze onderdelen wordt een gebied door subsidieverlener gescoord (laag-middel-hoog). Aan de hand van deze score gaat subsidieverlener met de beheerder een gesprek aan of er mogelijkheden voor verbetering van het beheer zijn. De stikstofdepositiegetallen die voor N10.01 en N10.02 door Bij12 worden genoemd zijn dus géén KDW's, maar zijn onderdeel van het beoordelingssysteem. Ze zeggen wel dat het makkelijker is een goede kwaliteit Vochtig Hooiland te realiseren en in stand te houden bij een lagere stikstofdepositie. Ze zeggen niet dat je geen succesvol Vochtig Hooiland kunt maken bij een hogere depositie. Met de inrichting van Bodegraven-Noord	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

			<p>wordt de optimale uitgangssituatie gerealiseerd waardoor het vochtig hooiland zich naar verwachting goed zal ontwikkelen.</p> <p>Van vaststelling van een KDW in het kader van NNN Bodegraven Noord geen sprake zijn omdat die terminologie niet op NNN van toepassing is.</p> <p>Bij Natura2000-gebieden (dus niet in Bodegraven Noord) vindt bescherming plaats op basis van aangewezen Habitattypen en Leefgebieden. Voorbeelden hiervan zijn Veenmosrietland en Dotterbloem Hooiland. Bescherming van deze gebieden is heel strikt en is aan veel regels gebonden. Voor deze habitattypen is bijvoorbeeld wél een kritische depositiewaarde vastgesteld (en nog onderhevig aan voortschrijdende wetenschappelijke inzichten): dat is de stikstofdepositie waarbij zónder aanvullend beheer of inrichtingsmaatregelen het habitatype in stand blijft. KDW zegt dus niet dat instandhouding van bepaalde habitats onmogelijk is bij hogere deposities, maar wel dat dan bijvoorbeeld aanvullend beheer nodig is (zie ook de brief van PZH, kenmerk 2023-842804215).</p> <p>Nu spitst de zorg van indiener zich toe op de situatie dat NNN Bodegraven Noord wél als Natura2000 zal worden aangewezen, of als zodanig moet worden beschermd. Zoals vermeld onder "onevenredige benadeling" ligt dit niet in de lijn der verwachting. Maar mocht dit tóch het geval zijn, dan is het meest waarschijnlijke scenario het volgende: wanneer het NNN Natuurbeheertype Vochtig Hooiland als uitgangspunt voor inrichting en beheer wordt gehanteerd dan ontstaat hier, in combinatie met de feitelijke (bodem)omstandigheden een bepaalde vegetatie. Als deze vegetatie in een Natura2000 gebied zou staan, dan komt deze waarschijnlijk dicht in de buurt van wat we daar "Dotterbloem Hooiland" noemen. Als dat Dotterbloem Hooiland beschermd moet worden, dan zal daar de bijbehorende KDW van (momenteel) 1286 mol/ha/jaar in worden betrokken.</p> <p>Wij zijn daarom van mening dat aan de voorwaarde van de Stuurgroep is voldaan.</p>	
	d	<p>Indiener heeft geen vertrouwen in het bereiken van natuurkwaliteit. Daarbij wordt verwezen naar een afgeplagd proefveld.</p>	<p>Een proefveld is bedoeld om van te leren. Door deze proefvelden is meer inzicht verkregen in de kansen en handicaps van het waterbeheer en is er geleerd dat de botanische diversiteit kan toenemen, ondanks de schaal van de proefvelden (klein en een geïsoleerde ligging). Op de plekken van de proefvelden is nooit bodemonderzoek gedaan en de opzet is experimenteel geweest. De afgelopen jaren zijn de resultaten van deze proefvelden vergeleken met projecten waar waterbeheer is toegepast voor natuurbeheer en waar afgeplagd is na een goede analyse van de bodemgesteldheid. Dit heeft de Provincie en Natuurmonumenten geholpen om goede keuzes te maken voor de inrichting van Bodegraven Noord. Ook is na ongeveer 15 jaar deze proefvelden beschouwd te hebben, vastgesteld dat bodemdaling na deze ingreep niet meer plaats heeft gevonden, doordat de bodem gedurende het grootste deel van het jaar nat genoeg blijft. De Provincie en Natuurmonumenten zijn daarom van mening dat de proefvelden zeer zinvol zijn geweest en dat de resultaten hiervan het bereiken van de natuurkwaliteit alleen maar ten goede zijn gekomen.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
	e	<p>Indiener stelt dat de compensatiegrond een vertekend beeld geeft, want de huidige pacht is opgezegd en is daarna gegeven aan door afgeplagde grond getroffen boeren. Daarnaast geen toekomstperspectief door de pachtperiode van een jaar. Het gebruik van de polder wordt in zijn geheel intensiever.</p>	<p>De afweging over het materiaalgebruik in de verhoogde peilscheiding is niet ruimtelijk relevant en kunnen dan ook niet in het bestemmingsplan en wijzigingsplan worden geregeld. Deze zienswijze leidt dan ook niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p> <p>Overigens is de tegemoetkomingsregeling een bovenwettelijke regeling. Agrariërs die gronden pachten met éénjarige contracten, omdat al die tijd al zicht is op natuurinrichting, hebben wettelijk geen enkel recht op een tegemoetkoming. Dat in het proces van de Gedragen Invulling (2018) deze bestuurlijke afspraak voor tegemoetkoming door de agrarische partijen is bedongen is zeer uitzonderlijk te noemen. De uitwerking van deze afspraak is in afstemming met de betrokken agrariërs gebeurd. Op verzoek van de betrokkenen is een maatregel getroffen om óók rekening te houden met een aantal bestaande pachters in de tegemoetkomingsgronden. En heeft de Provincie toegezegd naar een pachttermijn van 2x 3 jaar over te stappen.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>

	f		Indiener geeft aan dat al veel natuurdoelen worden gehaald, er zijn veel weidevogels (die het slechter krijgen door weghalen voedselrijke top laag), de otter is terug gekomen, evenals verschillende plantensoorten.	Zie de beantwoording onder 2m en 6g.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	g		Indiener is van mening dat de ontwikkeling onverantwoord duur in aanleg en onderhoud is.	Het beoogde natuurherstel is geen politieke keuze maar een noodzaak op basis van wetgeving. Vanuit het Rijk en Provincie Zuid-Holland zijn de financiën daarvoor gedekt, zowel voor aanleg als beheer.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	h		Zie ook 3f. Indiener stelt dat dr Annemieke Kooiman niet onafhankelijk is vanwege nauwe betrokkenheid bij de onderzoeken van Natuurmonumenten. Het door haar aangehaalde onderzoek van het Louis Balk instituut zegt dat afplaggen mogelijk is maar zegt iets heel anders over het afplaggen van veengrond. Het advies over het afplaggen van veengrond is ook niet opgevolgd bij de Meijegraslanden.	Zie ook de beantwoording onder 3e. Eind 2022 heeft de Provincie Zuid-Holland zich -nogmaals- uitgebreid gebogen over de vraag of plaggen in dit veenweidegebied de goede maatregel is om te komen tot de gewenste natuur. In dit vraagstuk zijn verschillende deskundigen betrokken, onder andere enkele namen die door agrariërs in het gebied zijn aangedragen. De provincie heeft op basis van de meest actuele kennis geconcludeerd dat plaggen in veenweidegebied vaak de enige manier is om binnen redelijke termijn de gestelde natuurdoelen te bereiken. De Stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke heeft deze conclusie overgenomen in de ontwerpen van het plan.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	i		Indiener vraagt zich af waar de goede bestuurder is die alle belangen afweegt en echt oog heeft voor de praktijk waar al vele doelen behaald zijn. Indiener heeft meerdere malen ingesproken bij commissievergaderingen van Provinciale Staten	De provincie Zuid-Holland heeft de verplichting om het NNN in te richten. Met het sluiten van de Gebiedsovereenkomst heeft de stuurgroep die verplichting overgenomen zodat zij met haar kennis van de lokale mensen, bedrijven en andere belangen veel invloed kon uitoefenen op het inrichtingsplan. Als gemeente zijn wij gehouden aan het ter uitvoering brengen van het programma Veenweiden Gouwe Wiericke, waar het NNN Bodegraven Noord dus deel van uitmaakt. Om hierop te sturen zit onze portefeuillehouder natuur ook in de Stuurgroep. Het agrarische belang weegt naast het natuurbelang hier zeker ook in mee. In ons coalitieakkoord staat dan ook dat <i>“agrariërs een grote bijdrage leveren aan onze voedselproductie. Daarnaast dragen zij nadrukkelijk bij aan het beheer en behoud van onze karakteristieke veenweidelandschappen en natuurgebieden. We vinden het belangrijk dat onze agrariërs ook in de toekomst de rol van beheerder kunnen blijven vervullen”</i> . Vanuit het agrarisch belang hebben we dan ook een onafhankelijke adviescommissie laten beoordelen in hoeverre de wijziging naar natuur de agrarische bedrijfsvoering niet onevenredig benadeeld. Ook hebben we er met succes voor gepleit dat uiteindelijk in het Definitief Ontwerp 7 hectare Nat Schraalland is ingeruild voor Vochtig Hooiland. Daarmee worden de risico's voor de dichtstbijzijnde agrariërs verkleind”.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
8	a		De inhoud van deze zienswijze is identiek aan zienswijze 3	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van de zienswijze onder 3.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
9	a		De inhoud van deze zienswijze is identiek aan zienswijze 3	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van de zienswijze onder 3.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
10	a		Indiener vreest voor schaduwwerking van potentieel zwaardere natuur. Er ontstaan gevolgen voor financieringsmogelijkheden voor (milieu)investeringen.	Zie beantwoording zienswijze onder 1b.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b		Indiener stelt dat sprake is van een afname van biodiversiteit (o.a. geen Boterbloemen, weidevogels).	Het plangebied wordt ingericht met als doel het versterken en vergroten van de biodiversiteit. Juist op schralere grond groeit en leeft een grote verscheidenheid aan soorten.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

	c		Indiener geeft aan dat als er meer ganzen komen, dit gevolgen heeft voor de waterkwaliteit. Ook eten ze het gras dus de boeren moeten meer voer aanvoeren.	Zie ook beantwoording onder 3d. Van ganzen is bekend dat zij zich voeden met zeer eiwitrijk gras, zoals Engels Raaigras. De agrarische weilanden zijn voor de ganzen daarom erg aantrekkelijk. Schrale gronden zijn voor ganzen veel minder aantrekkelijk en die zullen dan ook niet de oorzaak zijn van een toename van het aantal ganzen	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	d		Indiener doet oproep voor realisatie van agrarisch natuurbeheer (zonder plaggen) met lichtere natuurdoelen. Ook wordt extensief te beheren land aan landbouw onttrokken terwijl extensivering van landbouw nodig is.	Zie ook de beantwoording onder 2c.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	e		Ten aanzien van het plaggen en de CO2 uitstoot, verwijst indiener naar de al afgeplagde percelen zonder gewenst resultaat. Wordt er geplagd vanwege subsidie voor Nat Schraalland en Vochtig Hooiland?	Zie ook de beantwoording onder 3e (CO2) en "plaggen".	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	f		Indiener vreest voor verdwijning van het open landschap.	Zie de beantwoording onder 2a.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	g		Indiener vreest voor slecht beheer vanwege te weinig budget voor het project.	Zie de beantwoording onder 6f.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	h		Indiener is het niet eens met het aanleggen van een puinpad met vervuild materiaal.	Zie de beantwoording onder 2b.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
11	a		Indiener stelt dat de agrarische sector de spil is in de gemeenschap (scholen, clubs, kerk, verenigingen). Door de ontwikkeling krijgt deze sector het heel moeilijk.	Zie de beantwoording onder 5e.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b		Het overige deel van de zienswijze is identiek aan zienswijze 3	Voor de beantwoording van dit onderdeel van de zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 3.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
12	a		Deze zienswijze is identiek aan zienswijze 3	Voor de beantwoording van dit onderdeel van de zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 3.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
13	a		Deze zienswijze is identiek aan zienswijze 5. Er zijn foto's bijgevoegd; een foto met boerenbeheer zoals in de afgelopen 40 jaar heeft plaatsgevonden en een foto met herinrichting najaar 2023 door NM (geen koeien, voedsel, plantjes, polderlandschap)	Zie de beantwoording onder 5. De foto's van de natuurinrichting zijn genomen in het najaar tijdens de inrichting van de Meijegraslanden. Dit is een tijdelijke situatie waarmee de omstandigheden worden gecreëerd voor goed natuurherstel. De komende jaren zullen de percelen en sloten, onder invloed van onder andere peilbeheer, goede waterkwaliteit en verschraving zich ontwikkelen tot kruidenrijke graslanden met een hoge biodiversiteit boven en onder de grond.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
14	a		Indiener stelt dat plaggen vernieling is van goede grond. Indiener vraagt zich af waarom zware natuur wordt gerealiseerd, vanwege subsidie? Al afgeplagde grond geeft geen gewenst natuur resultaat	Zie "plaggen"	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

	b		Indiener geeft aan dat bij plaggen geen draagkracht door de bodem is, het beheer is kostbaar en wordt niet gedaan door agrariërs.	Zie "plaggen"	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	c		Indiener stelt dat de gronden aan de landbouw worden onttrokken en dus niet te gebruiken zijn voor extensivering	Zie "onevenredige benadeling" en Zie beantwoording onder 6b en 2m.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	d		Indiener geeft aan dat met de natuurontwikkeling CO2 uitstoot ontstaat terwijl deze moet verminderen	Zie de beantwoording onder 3 e.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	e		Indiener stelt dat het open landschap wordt vernield door achterstallig beheer en er is te weinig geld voor beheer beschikbaar.	Verwijzen Het beheer wordt op alle percelen gedaan door onder andere maaien en afvoeren. Zo blijft het landschap open. Dit wordt in de praktijk veelal uitgevoerd door pachters van de gronden. Ook bij de beheertypen Vochtig Hooiland en Nat Schraalland wordt gemaaid, mogelijk gaat dit door omliggende agrariërs in de vorm van loonwerk worden uitgevoerd.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	f		Indiener is van mening dat er te weinig geld beschikbaar is voor het uitbetalen van ganzenschade.	Zie de beantwoording onder 3d.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	g		Indiener is het niet eens met de aanleg van een puinpad.	Zie de beantwoording onder 2b.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	h		Indiener stelt dat door de natuurontwikkeling de boeren gemeenschap verdwijnt.	Zie 'Beschrijving proces totstandkoming bestemmingsplan en het wijzigingsplan NNN Bodegraven Noord'	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	i		Is er sprake van compensatie van schade (onkruid) en waardevermindering? Wie bepaalt wat schade is? Er wordt een mate van overlast verwacht door muggen. Verwezen wordt naar pagina 46: dit mag niet tot leiden tot muggen overlast.	Zie de beantwoording onder 3d en 14j.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	j		Indiener vraagt waar klachten voor, tijdens en na de inrichting kunnen worden ingediend. Verwezen wordt naar pagina 46: hier staat opgenomen dat er geen omvangrijke beplanting mag worden gerealiseerd. Indiener vraagt wie bepaalt wat omvangrijk is (snoeihoogte). Voorts stelt indiener dat het van belang is dat men zich houdt aan de afspraken.	Voor en na inrichting kunnen klachten worden gemeld bij de eigenaar van de gronden: Natuurmonumenten. Tijdens de inrichting is het Programmabureau Gouwe Wiericke het aanspreekpunt hiervoor. Over de precieze communicatielijnen met het Programmabureau en de nog te contracteren aannemer zullen omliggende agrariërs en omwonenden te zijner tijd worden geïnformeerd. Uitgangspunt zijn 4 natuurbeheertypen die allen uitgaan van jaarlijks maaibeheer. Dat betekent dat houtopslag niet wordt verwacht (met uitzondering van de al aanwezige houtopslag op de bestaande houtkade). Overigens wordt het indienen van klachten achteraf niet geregeld via het wijzigingsplan en bestemmingsplan, waardoor deze zienswijze niet ruimtelijk relevant is.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	k		Indiener stelt dat de gemeente plannen heeft voor woningen in de Oude Rijnzone en dat zij dit op deze manier voor elkaar krijgt doordat boeren stoppen vanwege de natuurontwikkeling.	Het klopt inderdaad dat de gemeente plannen heeft voor het toevoegen van woningen buiten bestaand stads- en dorpsgebied. Echter, dit zal slechts ten kosten gaan van een relatief klein deel van het agrarisch gebied. Hierbij is niet onze intentie om af te dwingen dat boerenbedrijven zouden moeten gaan stoppen. Ook het agrarische belang wegen wij in de gebiedsvisie (Bodegraafse Oude Rijnzone Visie) mee die we hiervoor maken.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
15			Deze zienswijze is identiek aan zienswijze 5	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 5	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
16			Deze zienswijze is identiek aan zienswijze 5	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 5	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

17			Deze zienswijze is identiek aan zienswijze 5	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 5	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
18			Deze zienswijze is identiek aan zienswijze 3	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 3.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
19	a		In het algemeen stellen indieners dat de grote hoeveelheid zienswijzen die zijn ingediend, een teken aan de wand zijn. Zij nemen daarbij aan dat de indieners van de zienswijzen zullen worden gezien als vervelende tegenstanders die tegen natuur zijn. Zij geven echter aan dat dit niet zo simpel ligt en verwijzen daarbij naar alle mogelijkheden van inspraak zoals opgenomen in de Omgevingswet, verdrag van Aarhus, Awb etc.	Zie "proces, procedure en participatie"	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b		Gesteld wordt dat Bodegraven Noord op een aantal onderdelen zeer waardevol is maar dat hier met de NNN plannen aan voorbij gegaan wordt. De cultuurhistorische waarden worden niet in acht genomen en de algehele samenhang in het gebied komt ook op geen enkele wijze aan de orde.	Zie de beantwoording onder 2a	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	c		De aanleg van het NNN moet worden gerealiseerd met zware voertuigen die naar het gebied toe moeten en in het gebied moeten rijden. Dit brengt schade aan de bodem met zich mee.	Voor inrichting is vooraf afgesproken dat er een gesloten grondbalans moet zijn, juist om grote aan- of afvoer van grond door het gebied te voorkomen. De kuubs grond die nu nog positief op de balans staan bieden comfort dat de verhoogde peilscheiding voldoende hoog kan worden aangelegd. Op het totale grondverzet is dit een relatief klein aandeel dat zal worden gebruikt om in de eerste tijd na inrichting eventuele delen van de peilscheiding die sneller zakken dan verwacht nog te kunnen aanvullen. Overigens wordt de uitvoering van de wijziging van de bestemming niet geregeld in een wijzigingsplan en bestemmingsplan, waardoor deze zienswijze niet ruimtelijk relevant is.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	d		Indiener stelt dat voorbij gegaan wordt aan de archeologie in het gebied.	In het bestemmingsplan en wijzigingsplan zijn regels met betrekking tot archeologische waarden opgenomen.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	e		Vanwege de 5700 kuub grond die het gebied met verlaten verwachten indieners een ongekende hoeveelheid zwaar transport over oude wegen en langs niet onderheide paden waardoor eigenaren en gebruikers schade zullen ondervinden.	Zie beantwoording onder 19 c.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	f		Indieners geven aan dat zich langs de denkbare afvoerroutes cultuurhistorisch waardevol erfgoed bevindt dat schade ondervindt van de transportbewegingen.	Zie de beantwoording onder e van deze zienswijze.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	g		Indieners stellen dat de grootschaligheid van dit project een hoge mate van collectivisatie met zich meebrengt met onvoorzienbare druk op de gemeenschap, zowel tijdens de ingreep als erna.	Zie "belangenafweging".	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

	i		Indieners stellen dat het niet zo kan zijn dat in het DO voorbij gegaan wordt aan de omgeving.	De voorliggende procedure gaat over het bestemmingsplan en wijzigingsplan, niet over het Definitief Ontwerp. Toch kan worden opgemerkt dat er wel degelijk een goede belangenafweging heeft plaatsgevonden. Zie hiervoor onder andere "proces", " Procedure", " Betrokken partijen" en "Participatie".	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	j		Indieners geven aan dat in het DO geen onderscheid wordt gemaakt tussen in grondstoffen die worden gebruikt voor menggranulaat. Wel is gesteld dat niet meer dan 0,1% plastic mag voorkomen. Onduidelijk is of dit in gewicht of volume gerekend wordt. Niet wordt onderbouwd waarom er in een natuurgebied plastic en andere kunststoffen zouden moeten en mogen worden aangevoerd. Ook wordt niet gemeld dat er een net van blauwe garens moet worden gespannen over het moerasgebied van 3-5 ha, dit om te verhinderen dat ganzen zich meester maken van de aldaar aanwezige beplanting.	De voorliggende procedure gaat over het bestemmingsplan en wijzigingsplan, niet over het Definitief Ontwerp. Toch verwijzen wij naar de beantwoording onder 2b. Daarnaast zijn en worden er verschillende standaard en specifieke afspraken gemaakt met Natuurmonumenten over maatregelen en/of het uit te voeren beheer om ervoor te zorgen dat de in het DO opgenomen natuurdoeltypen zich kunnen ontwikkelen.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	K		Indieners stellen dat er een risico van verspreiding van storingssoorten ontstaat met alle nadelige gevolgen van dien.	Zie beantwoording onder 3d.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	l		Indieners stellen dat voorbij gegaan wordt aan de interactie met de omgeving, behalve voor muggen, de enige diersoort waarvan in het DO wordt gesteld dat de overlast beperkt zal worden. Er wordt alleen niet aangegeven hoe de overlast beperkt zal worden.	Zie de beantwoording onder 3d.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	m		Indieners wijzen op het gevaar van de verschillende ziekten en aandoeningen zoals blauwtong, lyme, wrang etc.	Zie de beantwoording onder 3d.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	n		Inwoners geven aan dat dergelijke ontwikkelingen zoals hiervoor genoemd de vraag oproepen in hoeverre de nieuw aan te leggen natuurterreinen een functie gaan vervullen als verzamelplaats van soorten die bekend staan om schadeveroorzakende eigenschappen.	Zie de beantwoording onder 3d.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	o		Indieners vermelden ook dat de insecten die de nieuwe natuur aantrekt, zich nestelen in de daken van de cultuurhistorisch waardevolle panden in het gebied. Vogels, vleermuizen en andere soorten doen zich tegoed aan deze insecten en trekken ook riet uit de daken.	Binnen, of in de directe omgeving van het plangebied zijn geen cultuurhistorische waardevolle panden gelegen. Hierbij wordt ook verwezen naar de beantwoording onder 3d.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

	p		Indieners merken nogmaals op dat de wisselwerking met de omgeving geen enkele aandacht krijgt, dit terwijl het verdrag van Aarhus juist een actieve informatievoorziening over natuur en milieuaangelegenheden verplicht stelt. Dit ontbreekt geheel en al waarmee het D.O. incompleet is.	De voorliggende procedure gaat over het bestemmingsplan en wijzigingsplan, niet over het DO. Toch verwijzen wij hierbij naar de beantwoording onder " Betrokken partijen" en "Participatie".	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	q		Indieners merken op dat wel HDSR wordt genoemd maar niet het Hoogheemraadschap Rijnland terwijl er wel een stuk natuurzone wordt doorgetrokken langs het gebied van Hoogheemraadschap Rijnland.	Het plangebied is geen onderdeel van het beheersgebied van het Hoogheemraadschap Rijnland. Toch is het Hoogheemraadschap Rijnland op de hoogte van de realisatie van het NNN. Zij is ook vertegenwoordigd in de Stuurgroep. De realisatie wordt uitgevoerd met de daarvoor benodigde vergunningen, ook, indien nodig, die van het Hoogheemraadschap Rijnland. Daarnaast is er contact geweest met het Hoogheemraadschap Rijnland in het kader van het vooroverleg.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	r		Indieners wijzen op de gevaren van miltvuur. Sporen van miltvuur kunnen generaties lang actief en gevaarlijk blijven. Nu het voor 1949 verplicht was om gestorven dieren op eigen grond te begraven, ligt dit gevaar nog steeds op de loer.	Ontgravingen geschieden volgens de huidige wetgeving benodigde vergunningen en meldingen. In het kader van het DO is het benodigd bodemkundig (historisch) onderzoek uitgevoerd.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	s		Indieners stellen dat er geen verschil lijkt te zitten tussen de aanleg van cultuurtechnische werken en natuur. Dit zou juist wel het geval moeten zijn. Zo moet er ook overlegd worden met uitvoerende partijen over mogelijk verspuiten van bosveen omdat daar weleens stukken oeroud hout in zouden kunnen zitten. Indiener geeft een tip hiervoor t.b.v. de uitvoering.	De opmerking en aanbeveling van inschrijver worden ter harte genomen.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
20	a		Indiener stelt dat sprake is van een onzekere toekomst. Agrariërs kunnen geen investeringen meer doen. Dit gaat ten koste van de leefbaarheid en van de gemeenschap.	Zie "onevenredige benadeling".	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b		Indiener stelt dat bij het afplaggen CO2 ontstaat. Daardoor is er geen draagkracht, bescherming veen, en is er geen beheer mogelijk door agrariërs. Ook is er een te PH waardoor de natuurdoelen niet gehaald worden.	Zie "plaggen". Nat Schraalland komt voornamelijk voor binnen de pH-range van 4,5 tot 6,5. De bodemonderzoeken die gedaan zijn laten zien dat de grond op de plagdiepte zoals in het ontwerp is opgenomen geschikt is om Nat Schraalland te ontwikkelen. De grond is hier dus niet te zuur. Het watersysteem is zo bedacht dat we in de toekomst met inundatie van oppervlaktewater (mits waterkwaliteit goed wordt) verzuring tegen kunnen gaan. Het is geen gegeven dat er na inrichting of in een later stadium aanbrengen van bufferstoffen (bijvoorbeeld in de vorm van bekalking) nodig is. Verzuring gaan we bij voorkeur tegen met inundatie van oppervlaktewater. Als bekalking nodig is, is dit op kleine schaal en vergelijkbaar met hoe dit op de Nat-Schraallanden in de Nieuwkoopse plassen wordt toegepast. Dit is standaard onderdeel van het beheer zoals beschreven in het Subsidiestelsel Landschap en Natuur (SNL). Wij verwachten hier dan ook geen risico in (zowel financieel als uitvoeringstechnisch) wat betreft het behalen van de natuurdoelen.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

c		Indiener meent dat sprake was van een gedragen invulling: de afspraken die waren gemaakt over het beheer waarin de agrariërs het gebied met gangbare machines konden beheren worden geschonden. Ook de afspraken over vergoeding voor het beheer worden niet in het plan benoemd.	Zie "proces" en de beantwoording onder 22m.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
d		Indiener geeft aan dat de aanleg van stikstofgevoelige natuur achterhaald is. Er is sprake van aanscherping van de KDW. Verzocht wordt om in het bestemmingsplan een verbod op zwaardere natuurdoelen op te nemen.	Zie de beantwoording onder 1b en 4b.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
e		Indiener is van mening dat het op orde houden van de waterhuishouding en peilscheiding moeilijk is en de vraag is, wie controleert dit. Nu al zijn er problemen met het niet op hoogte houden van de Meijkade door NM waardoor Meijelaag verzuipt.	Over het beheer en onderhoud van de kade worden afspraken gemaakt in de watervergunning. Het HDSR is eindverantwoordelijk voor het functioneren van het watersysteem en zal zo nodig de grondeigenaar (Natuurmonumenten) aanspreken als deze hierin tekortschiet. Natuurmonumenten en Provincie maken onderling afspraken over hoe zij aan de vergunningvoorschriften van het HDSR gaan voldoen.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
f		Indiener stelt dat door de paden meer ongewenst bezoek van wandelaars en fietsers ontstaat.	Er zijn in het plan geen openbare fiets- of wandelpaden opgenomen, mede op wens van de omliggende agrariërs. Toegangspaden worden afgesloten met hekken.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
g		Indiener geeft aan dat de grond van het plaggen gebruikt wordt om de percelen op te hogen met klei. Het Fugro rapport spreekt over CO2. Niet duidelijk is hoe het ophogen zal worden gedaan. Alternatief is het vergroten van het peilvak.	Bij het afplaggen zal veengrond vrijkomen die maar heel beperkt kan worden gebruikt in de peilscheiding. Deze veengrond wordt inderdaad gebruikt om de percelen op te hogen waarvoor dit noodzakelijk is om aan de wens van de agrariërs in het gebied tegemoet te komen om geen plas-dras-percelen te creëren. In de laatste ontwerpfase is het aantal op te hogen percelen beperkt door een extra peilvak toe te voegen. Voor de methode van ophogen worden in het bestek kwaliteitseisen geformuleerd die passen bij de natuurdoelstelling en goed beheer mogelijk maken.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
h		Indiener stelt dat door de moeilijke structuur van de NNN het beheer van exoten (kreeften) moeilijker zal worden waardoor de kwaliteit van water niet gehaald gaat worden voor beoogde natuur. Waterzuiverende planten worden weggevreten	Het aanwezig zijn van exoten, waaronder de Amerikaanse zoetwaterkreeft, is een landelijk probleem. De herinrichting van Bodegraven Noord is gericht op het beter in balans zijn van het ecosysteem en het verbeteren van de waterkwaliteit. Schoner water zorgt voor een beter doorzicht en betere vangbaarheid van kreeften door predatoren. Een iets kleinere populatie kreeft zorgt op zijn beurt weer voor herstel van plantengroei en verdere verbetering van het doorzicht.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
i		Indiener vreest voor planschade door de ontwikkeling.	Als indiener van mening is dat zijn eigendommen door de vaststelling van het bestemmingsplan en wijzigingsplan in waarde zijn gedaald, kan hij hiervoor een verzoek om planschadevergoeding indienen. Dit kan tot vijf jaar na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan en wijzigingsplan worden ingediend.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
j		Indiener geeft aan dat het rioleringsysteem in de Meije nog steeds regelmatig in storing staat. De boeren krijgen hier de rekening van gepresenteerd. Indiener geeft dit al 25 jaar aan, omdat er één overstort naast hem ligt. De gemeente verzuimt het om dit aan te pakken.	In een bestemmingsplan of wijzigingsplan worden geen zaken met betrekking tot riolering geregeld. Toch kunnen we hier het volgende over melden: de woningen in de Meije zijn aangesloten op drukriolering. Dergelijke rioolstelsels zijn alleen berekend op afvalwater en niet op regenwater. Als het hard regent dan heeft het rioolstelsel het zwaar en gaan er veel gemalen in hoogwater storing. Dit is een hele duidelijke aanwijzing dat er regenwater op de riolering is aangesloten. Door de jaren heen is er meerdere keren onderzoek gedaan naar waar zich deze foute aansluitingen bevinden. Helaas is dat tot op heden nog niet ontdekt. De aanleg van het NNN-gebied staat volledig los van de drukriolering en speelt dus geen enkele rol in het functioneren van de riolering.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

21	a		Deze zienswijze is identiek aan zienswijze 5	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording bij zienswijze 5.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b		Indiener geeft aan dat er niet naar de boeren geluisterd wordt en hun praktijkkennis wordt niet gebruikt. Afplaggen werkt niet, dat weten zij. Het geld moet naar de boeren gaan die alle jaren goed onderhoud hebben gepleegd.	Zie 'participatie' en Zie 'plaggen'.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
22	a		Indiener stelt dat bij afplaggen broeikasgassen ontstaan, daarvoor en voor de klimaatdoelstelling is geen oog.	Zie 'plaggen'.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b		Indiener vraagt hoe de Stikstofgevoelige natuur in relatie staat tot het bestaansrecht van de agrarische sector	Zie 'onevenredige benadeling'	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	c		Indiener stelt dat het onnodig is een pad dwars door het gebied te realiseren. De paden en bruggen die richting het gebied gaan zijn niet geschikt voor groot verkeer. Er is geen mogelijkheid tot passeren. Ook zijn er wildroosters die de bereikbaarheid van de percelen bemoeilijken. Ook is er nog geen overeenstemming over het gebruik van het pad van indiener.	Natuurmonumenten moet haar eigen percelen goed kunnen bereiken. Daarom wordt er een centraal pad gerealiseerd. Er zijn verschillende in- en uitgangen van het gebied, die mogen en kunnen worden gebruikt voor de inrichting van het gebied. Het pad dat deels in eigendom van indieners, is daar een belangrijke van. Voor de uitvoering zullen tijdelijke maatregelen moeten worden genomen, zoals het gebruik van rijplaten. Het Programmabureau Veenweiden Gouwe Wiericke, dat de uitvoering van het plan voorbereid, geeft aan met indiener in gesprek te zijn over een passende regeling in verband met de effecten op de bedrijfsvoering en het zo nodig herstellen van het volledige pad in eigendom van het bedrijf.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	d		Ten aanzien van de dammen en duikers heeft indiener advies gegeven. Dit is niet meegenomen. Dammen die gaan zakken en hekken die gaan scheef hangen en niet sluiten, worden aangebracht door NM en daar hebben agrariërs last van.	In samenspraak met grondeigenaar Natuurmonumenten is een ontwerp voorbereid waarin de locaties van dammen en duikers worden bepaald. Uitgangspunt daarbij is dat alle percelen bereikbaar zijn voor zowel Natuurmonumenten als voor de huidige pachters van Natuurmonumenten. In het participatieproces is op verschillende momenten aan pachters van Natuurmonumenten gevraagd mee te kijken of met name aan de laatste eis in voldoende mate invulling is gegeven. Adviezen die daaruit volgden zijn meegewogen en waar nodig opgevolgd. Wellicht dat, als gevolg van de omvang van het gebied, daarin nog enkele onvolkomenheden aanwezig zijn. Daarvoor wordt in het bestek een marge van enkele dammen opgenomen, zodat onvolkomenheden vlot kunnen worden opgelost. Het Programmabureau geeft aan met u in gesprek te zijn over uw specifieke verzoeken. Eventuele tekortkomingen die na inrichting ontstaan dient u met uw verpachter, Natuurmonumenten, te bespreken.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	e		Indiener ziet niets terug van de ganzenbestrijding en vraagt zich af wat er wordt gedaan aan de toename van ganzen. Ganzen eten van aangrenzende agrarische percelen.	Zie de beantwoording onder 3d en 10c.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	f		Indiener verwijst naar paragraaf 2.1.4.1., waterkwaliteit. Er zijn uitslagen van monsters van het RIVM meegenomen. Ook is sprake van bufferstroken groeit het aantal ganzen en watervogels. Voorts vraagt indiener wat aan de Riool overstort, wordt gedaan.	Het natuurgebied heeft een enorme bergingscapaciteit voor piekbuien. Het water kan en zal in het NNN-gebied worden vastgehouden tot het water uit de agrarische polder in voldoende mate is afgevoerd. Daarna pas zal het water uit het natuurgebied worden afgevoerd. Het water dat in de agrarische polder staat kan veel sneller dan in de huidige situatie worden afgevoerd, omdat de bemalingscapaciteit hetzelfde blijft, terwijl de hoeveelheid af te voeren water significant afneemt. In een bestemmingsplan of wijzigingsplan worden geen zaken met betrekking tot riolering geregeld. Toch kunnen we hier het volgende over melden: de woningen in de Meije zijn aangesloten op drukriolering. Dergelijke rioolstelsels zijn alleen berekend op afvalwater en niet op regenwater.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

			<p>Als het hard regent dan heeft het rioolstelsel het zwaar en gaan er veel gemalen in hoogwater storing. Dit is een hele duidelijke aanwijzing dat er regenwater op de riolering is aangesloten. Door de jaren heen is er meerdere keren onderzoek gedaan naar waar zich deze foute aansluitingen bevinden. Helaas is dat tot op heden nog niet ontdekt.</p> <p>De aanleg van het NNN-gebied staat volledig los van de drukriolering en speelt dus geen enkele rol in het functioneren van de riolering.</p>	
	g	Indiener vraagt hoe overlast van vliegtuigen is meegenomen in luchtkwaliteit	Vliegverkeer is in relatie tot natuurherstel vooral van invloed met betrekking tot stikstof-uitstoot. De stikstofuitstoot van deze vliegtuigen maakt onderdeel uit van de huidige stikstofdeposities, waarover in de brief van Provincie Zuid-Holland (PZH-2023-842804215) wordt gesproken.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	h	Verwezen wordt naar paragraaf 2.1.4.2: er zijn meer weidevogels aanwezig dan wordt aangegeven. De vraag is waarom er maar beperkte monitoring geweest is. Waarom worden percelen opgehoogd waar nu veel weidevogels zitten	<p>Het aantal weidevogels neemt al vele jaren af. Alhoewel er, mede door agrarisch weidevogelbeheer, wel foeragerende individuen en succesvolle broedpaartjes kunnen worden waargenomen, wordt een te klein deel van de jongen ook daadwerkelijk vliegvlug. Oorzaak daarvan is dat de begroeiing op agrarische gronden zeer dicht is en te weinig bloemen (en dus insecten) heeft. De jongen zijn daarom meer energie kwijt dan het aanwezige voedsel hen oplevert.</p> <p>Van belang voor het verbeteren van de weidevogelstand is dat een mozaïek aan weides wordt gecreëerd, die tegemoetkomen aan de verschillende levensfasen van de weidevogels. Met de voorgestelde combinatie van beheertypen wordt daaraan tegemoetgekomen.</p> <p>Zie ook het antwoord op zienswijze 2m voor een nadere toelichting hierop.</p> <p>De ingrepen in het landschap kunnen op enkele plekken ook bestaande broedlocaties van weidevogels tijdelijk verstoren. De werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd.</p>	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	i	Verwezen wordt naar paragraaf 2.3.1: waarom is er destijds gekozen voor een gemaal in het uiterste punt van polder Weijland en De Bree. Het water moet tegen de stroom in. Daardoor zijn er nu allemaal nieuwe bruggen nodig en wordt het nog aantrekkelijker voor allerlei vogelsoorten.	De plaatsing van het gemaal is een afweging die het waterschap destijds heeft gemaakt en maakt geen onderdeel uit van de voorliggende besluiten of het Definitief Ontwerp van het NNN Bodegraven-Noord.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	j	Er wordt verwezen naar paragraaf 2.3.3 Er wordt gesproken (figuur 9) over maatwerkoplossingen die in de maak zijn maar deze zijn nog niet met de agrariërs besproken. Agrariërs hebben zekerheid nodig, wie kan dat hen bieden.	<p>In het Definitief Ontwerp staat beschreven dat de onderbemalingen (voor zover zij op agrarische grond van derden liggen) in stand worden gehouden. Daartoe zijn in het Definitief Ontwerp al enkele technische aanpassingen opgenomen. Het Programmabureau laat desgevraagd weten dat de afspraken met de betreffende agrariërs op korte termijn worden gemaakt.</p> <p>In de afwegingen voor de watervergunning zal het HDSR het belang van de instandhouding van de onderbemalingen meenemen.</p>	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	k	Verwezen wordt naar paragraaf 3.1.2: Waarom wordt er in het gebied veel gebouwd en waarom zijn de boeren daar de dupe van? Voor bebouwing moet natuur terugkomen ten koste van landbouwgrond. Waarom is er geen agrarisch natuurbeheer?	In paragraaf 3.1.2 wordt staand beleid van Provincie Zuid-Holland beschreven. Voor dit beleid zijn afzonderlijke (openbare) procedures doorlopen. Dit beleid maakt geen onderdeel uit van voorliggende besluiten.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

	l		Verwezen wordt naar paragraaf 3.3: waarom worden ook goede hoge percelen met nu vele weidevogels ook verder opgehoogd?	Het Programmabureau heeft in overleg met indiener deze onvolkomenheid uit het ontwerp gehaald en juist in het bestek verwerkt.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	m		Indiener vraagt waarom nog niet met agrariërs gesproken is over definitieve beheer. Agrariërs zijn van mening dat het bijna onmogelijk is de inrichting uit te voeren buiten het broedseizoen.	In het kader van de Gedragen Invulling (2018) zijn afspraken op hoofdlijnen gemaakt over het beheer na inrichting. Het is aan Natuurmonumenten als grondeigenaar om dat, in lijn met de Gedragen Invulling, het Definitief Ontwerp en de SNL-subsidievoorwaarden, goed vorm te geven met agrariërs. In de planning van het project wordt rekening gehouden met een beperkt aantal werkbare maanden vanwege broedseizoen en natte winterse periodes.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	n		Indiener verwijst naar paragraaf 4.1.2.: plaggen is niet noodzakelijk, uitmijnen is wel mogelijk. Met de ontwikkeling ontstaat CO2 en vindt bodemdaling plaats, waarom wordt de ontwikkeling dan toch uitgevoerd? Eerst werd aangegeven dat er geen onderzoek naar is gedaan en vervolgens wordt geconcludeerd dat onderzoek uitwijst dat dit niet mogelijk is.	Zie 'plaggen'.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	o		Verwezen wordt naar paragraaf 4.1.3.: is het onderzoek uit 2021 inzichtelijk? Is er onderzoek gedaan naar andere mogelijke oplossingen zonder bepaalde percelen af te plaggen.	Ja, dit onderzoek is onderdeel geweest van het Voorlopig Ontwerp door de Stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke en staat sinds vaststelling in mei 2022 op de website: https://veenweidengouwewiericke.nl/application/files/8716/5459/5921/BH6501-WM-RP-20220301-1027_Voorlopig_Ontwerp_NNN_Bodegraven_Noord_bijlagen.pdf Zie ook 'plaggen'.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	p		Verwezen wordt naar paragraaf 4.1.6: Is het mogelijk de stukken in te zien van de WER die studie hebben gedaan naar de effecten van de inrichting. Indiëners willen graag de onderbouwing hiervan zien.	Ja, dit onderzoek is onderdeel geweest van het Voorlopig Ontwerp door de Stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke en onderdeel van de afweging die Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland maakten zoals beschreven onder 'plaggen'. De stukken zijn in ieder geval hier openbaar gemaakt: https://pzh.notubiz.nl/modules/1/Ingekomen%20stukken/825661	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	q		Indiener verwijst naar paragraaf 4.2.1.2: Wat is met al het advies gedaan dat tijdens keukentafelgesprekken/inloopavonden is gegeven, hier ziet niets van terug.	Zie 'participatie'.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	r		Verwezen wordt naar paragraaf 4.2.3.1: de aanvoerroute gaat dwars door het gebied. Indiëners hebben het advies gegeven de sloot rechtstreeks op de Meijkade af te voeren.	De ligging van de aanvoersloot is zorgvuldig afgewogen door de Stuurgroep. Daarbij werden met name landschappelijke impact, beheer en waterkwaliteit betrokken.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	s		Verwezen wordt naar paragraaf 4.2.3.2: 8 maanden hoog peil betekent 4 maanden laag peil. Is er nagedacht over knutten en muggen in relatie tot het dierwelzijn en overlast voor mensen?	Zie de beantwoording onder 3d.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	t		Indiener stelt dat natuur sterker wordt als het niet verbonden is met andere gebieden. Je moet uitgaan van een	Natuur wordt sterker naarmate deze in grotere oppervlakten aanwezig is. In Nederland is de natuur versnipperd tot kleine, losliggende oppervlaktes. Het Natuurnetwerk Nederland zorgt voor toename van het totale oppervlakte natuur en onderlinge verbinding van de deelgebieden.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

			<p>stapsteen-effect. Indiener vraagt waarom hier geen rekening mee wordt gehouden.</p>	<p>Soms is totale verbinding niet helemaal haalbaar, omdat bijvoorbeeld gronden niet kunnen worden verworven. In dat geval kunnen stapstenen zowel voor flora (zaden) als fauna helpen om de grote overstap in kleine delen te kunnen opsplitsen.</p> <p>In Bodegraven Noord creëren we een aaneengesloten gebied. Dat gebied maakt deel uit van de verbinding tussen N2000 Nieuwkoopse Plassen en N2000 Reeuwijkse Plassen.</p>	
23	a		<p>Indiener verwijst naar de externe werking van de KDW. Wat is het effect op de uitbreidingsmogelijkheden?</p>	<p>Zie de beantwoording onder 3f.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
	b		<p>Indiener stelt dat er Ganzen ipv weidevogels komen bij de ontwikkeling. Ganzen eten van landbouwgras en vertrekken s 'avonds naar het natuurgebied</p>	<p>Zie de beantwoording onder 3d en 10c.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
	c		<p>Ten aanzien van de aanleg van nat schraalland stelt indiener dat deze geschikt is voor ganzen i.p.v. weidevogels. Er kan beter vochtig hooiland worden gerealiseerd. Verwezen wordt naar de brief van de Stuurgroep</p>	<p>Zie de beantwoording onder 2m en 3d.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
	d		<p>Indiener verwijst naar de gevolgen voor de weidevogels. Ecoloog Paul Terwan wordt geciteerd: een grootschalig moeras gaat ten koste van het landschap en is niet goed voor de weidevogels.</p>	<p>Er is hier geen sprake van aanleg van moerasnatuur.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
	e		<p>Indiener schrikt van het oppervlak dat geplagd wordt en geeft aan dat de meningen over afplaggen verdeeld zijn. Hierbij wordt verwezen naar de nadelen die worden genoemd in een publicatie van Kemmers e.a. van Alterra en Rijksuniversiteit Groningen. Ook geeft indiener aan de mening over afplaggen te hebben gevraagd van bodemdeskundige Joost de Groot en van biologisch melkveehouder Koos van der Laan uit Kamerik.</p>	<p>Zie 'plaggen'.</p> <p>Wij zijn ervan op de hoogte dat er verschillende meningen over afplaggen bestaan en dat er ook nadelen aan het afplaggen zitten. Zoals onder 'plaggen' is aangegeven is het voorliggend wijzigingsplan en bestemmingsplan niet het instrument om plaggen wel of niet toe te staan, maar heeft het College wel kennisgenomen van de brief van Gedeputeerde Staten en volgt zij daarin de conclusie van Gedeputeerde Staten.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan. Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
	f		<p>Indiener is het niet eens met de aanleg van een puinpad.</p>	<p>Zie de beantwoording onder 2b.</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>
	g		<p>Indiener meent dat er een belangenafweging moet plaatsvinden tussen agrarisch en ecologisch. Er moet geen NNN worden gerealiseerd maar agrarische natuur: Het beheer en onderhoud daarvan is goedkoper, draagt bij aan betere verhouding economisch / ecologische en helpt agrariërs te extensiveren</p>	<p>Zie "onevenredige benadeling".</p>	<p>Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.</p>

24			Onderdelen van de zienswijze zijn gelijk aan zienswijzen 3 en 5, alleen korter beschreven.	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijzen 3 en 5.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
25	a		Indiener stelt dat er een aanscherping moet komen van de KDW.	Zie de beantwoording 3f.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b		Indiener is van mening dat er sprake is van Beperkingszones om de NNN heen. We hebben te maken met beperkingen in een straal van 250m vanaf N2000. Wat betekent 'de planwijziging mag geen onevenredige nadelige... agrarische percelen'? Betekent dit bijvoorbeeld dat er nooit beperkingen op de eigen landbouwgrond kunnen komen bijvoorbeeld. Meer bufferzones zou voor het bedrijf van indiener voor intensivering zorgen. Ook zou een bufferzone kostprijsverhogend werken en zal het zorgen voor waardevermindering van de landbouwgrond.	De indiener benoemt een bufferzone van 250 meter rondom N2000. Vermoedelijk betreft dit de zone waarbinnen geen derogatie (verhoogde mestplaatsingsruimte) mogelijk is. Op dit moment wordt in Nederland de derogatie overal afgebouwd. In 2027 is in Nederland nergens meer derogatie mogelijk. De inrichting van NNN Bodegraven Noord heeft daar geen enkele invloed op. Zie ook 'onevenredige benadeling'.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	c		Ten aanzien van de tegemoetkomingsregeling vragen indieners hoe het hiermee staat. Indieners hebben nog geen bericht gehad over de definitieve invulling van deze regeling. Hierdoor kunnen zij niet bekijken of ze het ermee eens zijn, graag willen ze deze inzien voordat de plannen worden doorgezet.	De Stuurgroep heeft het voorstel voor de uitwerking van de tegemoetkomingsregeling, zoals dat met alle betrokkenen is besproken, aan de Provincie (grondeigenaar en verpachter) toegezonden met het verzoek hier uitvoering aan te geven volgens afspraken uit de Gedragen Invulling. De Provincie geeft desgevraagd aan dat zij hiervoor de voorbereidingen aan het treffen is. De tegemoetkomingsregeling zal pas in werking treden wanneer het gebied wordt ingericht.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	d		Indiener verwijst naar het gestelde over ganzenschade. In hun ogen is dit juist aantrekkelijker. Omdat natter gebied met grovere begroeiing ideaal is voor ganzen om te broeden. Met daaromheen percelen van agrariërs om te eten. Er wordt niet met aangrenzende grondeigenaren gesproken over gewasschade, alleen met pachters. Indiener verzoekt om oplossing voor aangrenzende grondeigenaren wanneer het aantal ganzen en zwanen gaat toenemen.	Zie de beantwoording onder 3d.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
26	a		Gesteld wordt dat de agrarische sector onder druk staat door ruimtegebruik voor wonen, verkeer en natuur.	In de toelichting van het bestemmingsplan is een beschrijving gegeven van de ontwikkeling en de gevolgen hiervan voor de andere functies in het gebied. Daaruit blijkt dat er geen sprake is van druk op de agrarische sector door de verschillende functies. Daarnaast heeft de onafhankelijke adviescommissie geoordeeld dat er geen nadelige gevolgen zijn voor de agrarische sector.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b		Indiener stelt dat in het DO onvoldoende noodzaak van het plan is aangegeven	Zie "Benadeling omliggende agrarische bedrijven en relatie met ZHPLG"	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

	c		Er wordt verwen naar de zienswijze van de LTO en DE Parmey in de opgegeven punten 3 en 4. Er is sprake van verlies van landbouwgrond en toekomstig stikstofgevoelige natuur.	Zie "Benadeling omliggende agrarische bedrijven en relatie met ZHPLG"	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	d		Indiener stelt dat de investeringen voor de agrarische ondernemers te groot worden. Investerings zijn alleen verantwoord bij een stabiele toekomstverwachting. De gemeente scheidt nieuwe onzekerheidsmarges voor de agrariërs.	Zie "Benadeling omliggende agrarische bedrijven en relatie met ZHPLG"	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	e		Indiener is van mening dat de relatie tussen boeren en natuurbeheer moeizaam is. En dit wordt met dit plan niet beter.	In de Gedragen Invulling is een aantal afspraken gemaakt over het beheer van de gronden en hoe Natuurmonumenten daarin samen kan werken met de omliggende agrariërs. Wij gaan ervanuit dat het toekomstig beheer volgens die afspraken verloopt.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
27			Deze zienswijze is identiek aan zienswijze 5.	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 5.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
28	a		Indiener geeft aan als betrokkene bij de Gedragen Invulling en als deelnemer aan de Kleine Commissie een zienswijze in te dienen	Het indienen van een zienswijze staat eenieder vrij, ongeacht de betrokkenheid bij de planvoorbereiding.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b		Indiener ervaart dat het ondertekenen van een gebiedsovereenkomst vooral het doel heiligt dat je als omgeving gebonden wordt aan afspraken, maar voor de andere partij, de provincie, zijn er altijd redenen om er van af te wijken of er een uitleg aan te geven die niet beoogd was.	De Stuurgroep heeft in de Kleine Commissie, met instemming van de agrarische vertegenwoordiging waar indiener deel van uitmaakte, een onafhankelijk deskundige betrokken (dhr. P. Terwan), die als opdracht had te toetsen of het opstellen van het Voor Ontwerp en Definitief Ontwerp in lijn met de Gedragen Invulling gebeurde. Mede op basis van zijn inbreng heeft de onafhankelijk voorzitter van de Kleine Commissie de conclusies getrokken zoals geciteerd onder 22q.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	c		Indieners constateren dat er tijdens de zienswijze periode het document 'Definitief ontwerp Bodegraven Noord' is gewijzigd. Dit is een procedurele fout.	Het document 'Definitief ontwerp Bodegraven Noord' is op 22 december 2023 aan de documenten toegevoegd die ter inzage hebben gelegen. Dit document is tijdens de zienswijze periode niet gewijzigd. Dit document is op aanvraag als bijlage toegevoegd aan de stukken maar maakt geen onderdeel uit van de ruimtelijke plannen en had dus ook niet gepubliceerd hoeven worden op de website. Het document was wel vanaf kort na 6 november 2023 (vaststelling Stuurgroep) in te zien op de website van het Programmabureau Veenweiden Gouwe Wiericke.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	d		Het overige van de zienswijze is identiek aan zienswijze 3	Voor de beantwoording van de rest van de zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording onder 3.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
29			Deze zienswijze is identiek aan zienswijze 5	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording onder 5.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
30			Deze zienswijze is identiek aan zienswijze 5	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording onder 5.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
31	a		Deze zienswijze is identiek aan zienswijze 3	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording onder 5.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

	b		Indiener stelt dat omzetting naar natuur uit de tachtiger jaren stamt toen er overmatig veel voedsel was. Met de bevolkingsgroei hebben we boeren nodig voor voedsel.	Zie 'Beschrijving proces totstandkoming bestemmingsplan en het wijzigingsplan NNN Bodegraven Noord'	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
32			Indiener geeft aan dat de NNN onzin is, mensen hebben eten nodig.	Zie 'Beschrijving proces totstandkoming bestemmingsplan en het wijzigingsplan NNN Bodegraven Noord'	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
33	a		Ten aanzien van predatie en beheer stelt indiener dat er mogelijk bedreiging ontstaat van vos en wolf voor de schapen en het jongvee door slecht beheer.	De natuurbeheertypen die in het NNN Bodegraven Noord zijn toegepast gaan allemaal uit van minimaal één maironde per jaar. In het ontwerp is uiteraard ook rekening gehouden met de uitvoerbaarheid van dit beheer. Dat betekent dat van houtopslag geen sprake kan zijn. Het ligt dan ook niet in de lijn der verwachting dat de beschreven schuilplekken ontstaan.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b		Ten aanzien van de waterpeilen geeft indiener aan dat in peilvak 2 sloten droog komen te staan. Hij geeft aan dat grondwater vanuit agrarisch gebied naar het natuurgebied zal verdwijnen, waardoor er meer drooglegging ontstaat en dus bodemdaling en uitstoot. Indiener beveelt aan het peil te handhaven en niet te vergraven.	Dit gedeelte van het plangebied krijgt een ander peilregime. Om sloten niet droog te laten vallen, zullen deze ook worden uitgediept, zodat er altijd voldoende water in staat. De potentie voor Vochtig Hooiland is een variatie van waterpeil en bodemchemische condities. Deze condities zijn hier in voldoende mate aanwezig om Vochtig Hooiland te laten ontwikkelen. Gedurende het grootste deel van het jaar (gedacht wordt aan 8 maanden) zullen de waterpeilen hier maximaal zijn (-2,74 cm) en is voldoende vochtig voor het ontstaan van Vochtig Hooiland (Gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand ligt voor Hoog kwalificerend tussen 5 -50 cm onder maaiveld). Met het afplaggen ligt deze waterstand in de lijn der verwachting. In de nieuwe situatie wordt het waterpeil van de percelen vanaf de noordzijde geregeld en ligt aan de hoofdwatgang, waar deze nu aan het eind van de aanvoerroute vanuit het oosten ligt. Droogvallen wordt hier dus niet verwacht. Door verschil tussen het agrarisch waterpeil en het natuurpeil is de kans op enige wegzijging van water niet helemaal uit te sluiten. Verwacht mag echter worden dat aanvoer van water in de agrarische omliggende polder voldoende is. In het kader van de Watervergunning zal HDSR dit mee afwegen."	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	c		Ten aanzien van de onderbemaling beveelt indiener aan de niet vergunde onderbemaling te handhaven.	Zie de beantwoording onder 22j	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
34			Deze zienswijze is identiek aan zienswijze 5	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording onder 5.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
35			Deze indiener is dezelfde schrijver en inhoud als 17, inhoud is identiek aan zienswijze 3.	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording onder 3.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
36			Deze indiener is dezelfde schrijver als 17, inhoud identiek aan zienswijze 3	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording onder 3.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
37	a		Indiener is het niet eens met het plaggen, waardoor CO2 uitstoot ontstaat.	Zie "Plaggen".	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b		Indiener stelt dat met de ontwikkeling Muggen en knutten ontstaan.	Zie de beantwoording 3d en 14j.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	c		Indiener is voor schone voedselproductie. Er zijn veel mensen in de wereld die lijden aan ondervoeding.	Zie "algemeen"	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

	d		Indiener geeft aan dat door de ontwikkeling de extensivering in het geding is.	Zie "onevenredige benadeling" en Zie beantwoording onder 6b en 2m.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	e		Indiener vreest schade door beperkingen en waardevermindering. Dit moet worden meegenomen in de vergoeding	Als indiener van mening is dat zijn eigendommen door de vaststelling van het bestemmingsplan en wijzigingsplan in waarde zijn gedaald, kan hij hiervoor een verzoek om planschadevergoeding indienen. Dit kan tot vijf jaar na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan en wijzigingsplan worden ingediend.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	f		Indiener vreest voor de toekomst van de agrarische ondernemers.	Zie "onevenredige benadeling"	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	g		Ten aanzien van het onderhoud en het beheer meent indiener dat als de boeren boos zijn, zij het gebied niet gaan onderhouden Het onderhoud in de natuurgebieden is al in slechte staat. Verwezen wordt naar het nieuwsbericht.	Zie 'participatie' en Zie 'plaggen'.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
38	a		Indiener stelt dat onvoldoende rekening gehouden is met de bufferzone bij stikstofgevoelige natuur. Hier is geen ruimte voor zonder verlies van agrarische weilanden.	Zie beantwoording onder 25b.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
	b		Verder is de zienswijze identiek aan zienswijze 5	Voor de beantwoording van dit deel van de zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording onder 5.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
39			De zienswijze is ingediend op 25 april 2024, een week buiten de termijn.	Omdat de zienswijze te laat is ingediend, moet deze niet ontvankelijk worden verklaard.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.
40			De zienswijze is ingediend op 25 april 2024, een week buiten de termijn.	Omdat de zienswijze te laat is ingediend, moet deze niet ontvankelijk worden verklaard.	Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het wijzigingsplan en bestemmingsplan.

Hoofdstuk 3   Lijst van wijzigingen

Gelet op de hiervoor in hoofdstuk 2 gegeven reacties op de zienswijzen kan het volgende worde geconcludeerd:

De zienswijzen 39 en 40 worden niet ontvankelijk verklaard omdat zij buiten de termijn zijn ingediend.

De zienswijze onder 2 wordt deels gegrond verklaard en leidt tot gedeeltelijke aanpassing van de toelichting op het bestemmingsplan en wijzigingsplan.

- In de toelichting op de plannen zal beter worden uitgelegd hoe met de cultuurhistorische waarden rekening wordt gehouden.

Ambtelijke wijziging

Er is geconstateerd dat een aantal percelen ten onrechte is meegenomen in het wijzigingsplan NNN Bodegraven-Noord. Deze percelen worden uit het wijzigingsplan gehaald en maken daar dus geen onderdeel meer van uit.